

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา

อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑ กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปีงบประมาณ ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
สารบัญกรอบ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์	2-1
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-5
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-10
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-13
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-8
3.3 ทรัพยากรดิน	3-11
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-9
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-11
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-12
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-4
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-5
เอกสารอ้างอิง	อ1
ภาคผนวก	
ภาคผนวกที่ 1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้	ผ1-1
ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา	ผ2-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2532-2561	2-6
2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	2-10
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2559	2-13
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2561	2-14
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2561	2-16
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2563	2-19
3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	3-8
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	3-15
3-4 สมบัติดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	3-16
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	3-21
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	4-4
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	5-4
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	6-5
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-6
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-9

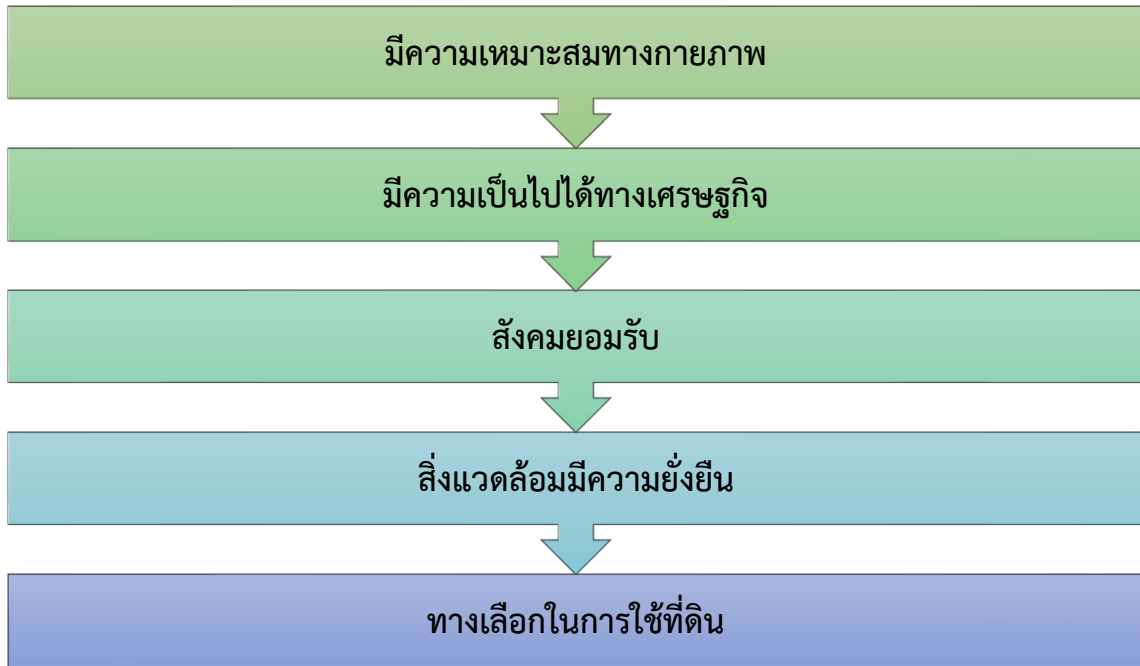

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2-1	2-2
2-2	2-3
2-3	2-4
2-4	2-8
2-5	2-9
2-6	2-12
2-7	2-14
3-1	3-5
3-2	3-6
3-3	3-7
3-4	3-9
3-5	3-10
3-6	3-19
3-7	3-20
3-8	3-22
4-1	4-5
4-2	4-8
4-3	4-10
6-1	6-10
6-2	6-11

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 กันยายน 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องจากจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB , 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองกระบี่ มีเนื้อที่ 147.366 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 92,104 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ 2-1

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลพรุเตียว และตำบลโคกหาร อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลพรุดินนา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลโคกยาง อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่

ตำบลเพขลามีถนนสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนพหลโยธิน) ถนนสาย 1007 และถนนสาย 4005

(สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม, 2559)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านเพขลา	หมู่ที่ 8 บ้านพรุเตยใต้
หมู่ที่ 2 บ้านเพขลาเหนือ	หมู่ที่ 9 บ้านควนสบาย
หมู่ที่ 3 บ้านพรุเตย	
หมู่ที่ 4 บ้านพรุเตย	
หมู่ที่ 5 บ้านพรุเตียว	
หมู่ที่ 6 บ้านบางใหญ่	
หมู่ที่ 7 บ้านท่าเรือ	

(คณะกรรมการพัฒนาตำบลเพขลา, 2559)

2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ตำบลเพขลา เดิมเป็นชื่อคลอง เริ่มจากน้ำตกเขื่อน จากภูเขายาวถึงถนนเพชรเกษม เรียกว่า คลองเพขลา ต่อมา ท่านขุนจุน (ศึกษาธิการอำเภอคลองท่อม) ได้เปลี่ยนชื่อสายคลองตำบลเพขลา เป็น ตำบลเพขลา เมื่อสมัย พ.ศ. 2482

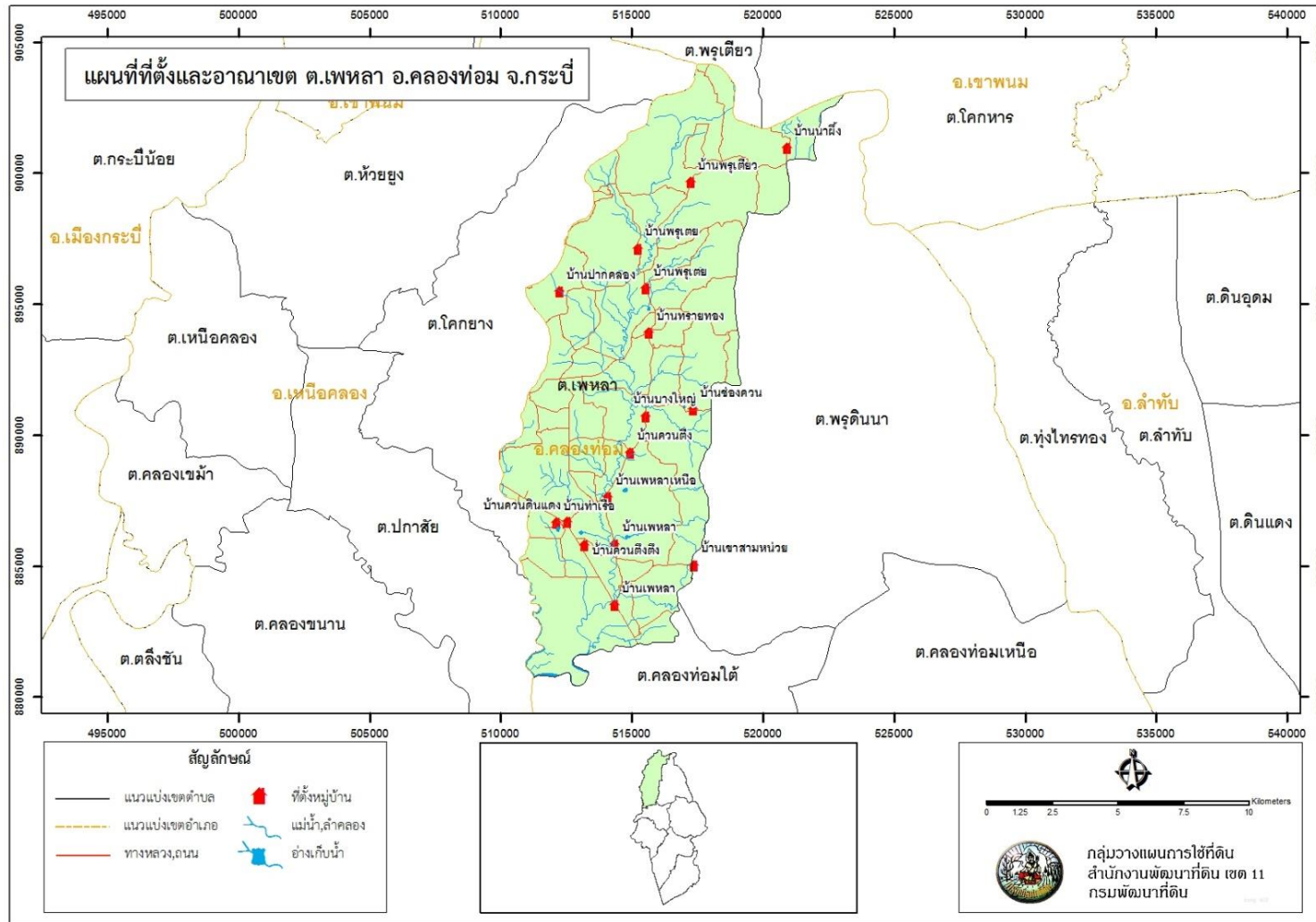
(คณะกรรมการพัฒนาตำบลเพขลา, 2559)

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ราบ และเนินเขา ที่ราบเชิงเขา กระจายอยู่ ด้านทิศ ตะวันออกและ พื้นที่ที่มีความลาดเอียง จากทิศเหนือ และทิศตะวันออกไปทางทิศใต้ของพื้นที่ตำบล มีทาง น้ำสายสั้นๆหลายสายไหลมาทางตอนใต้ ได้แก่ คลองเพขลา ห้วยพลู เป็นต้น มีจุดสูงสุดของตำบลอยู่ที่ ระดับ 300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รูปที่ 2-2 และรูปที่ 2-3)

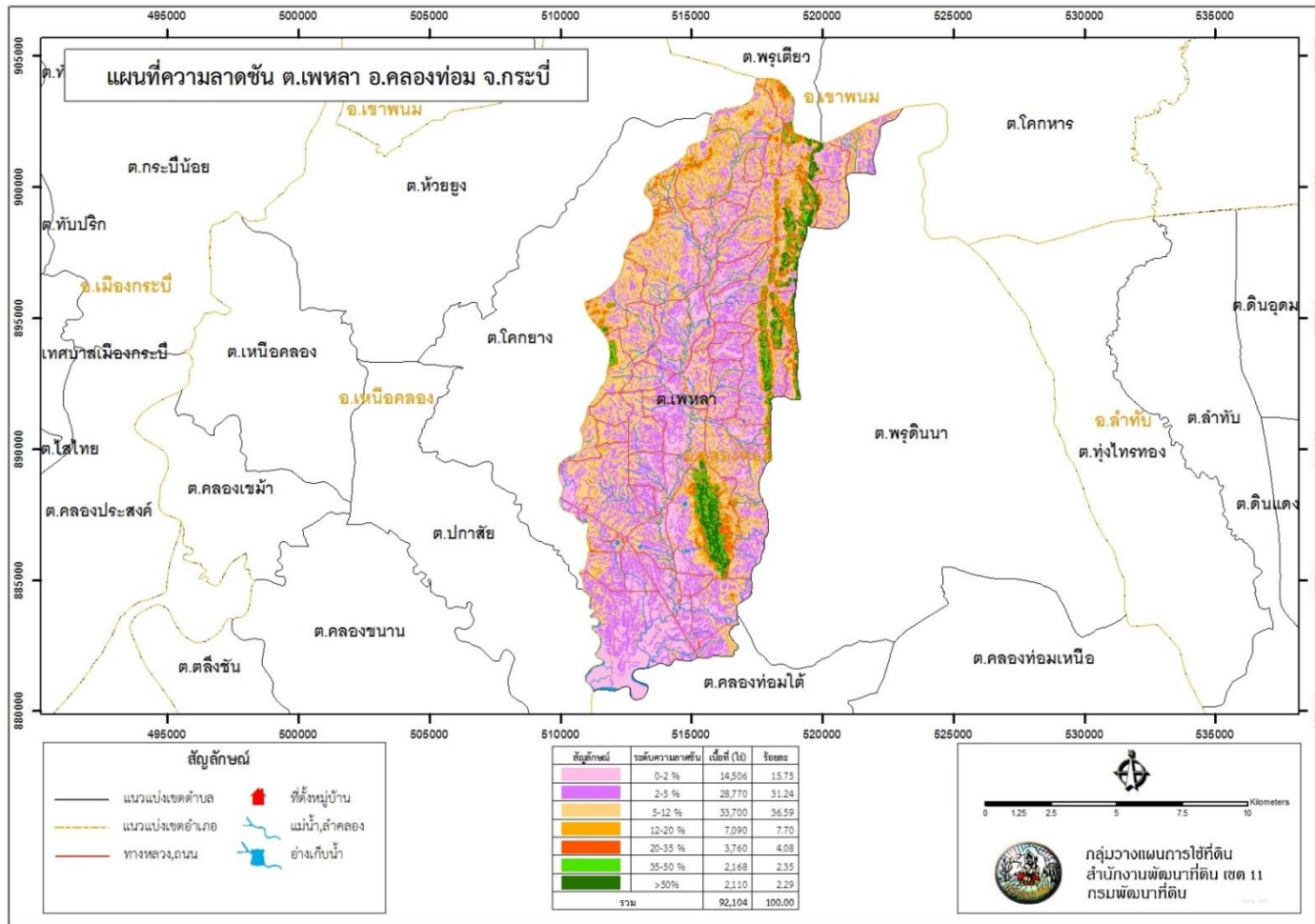
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

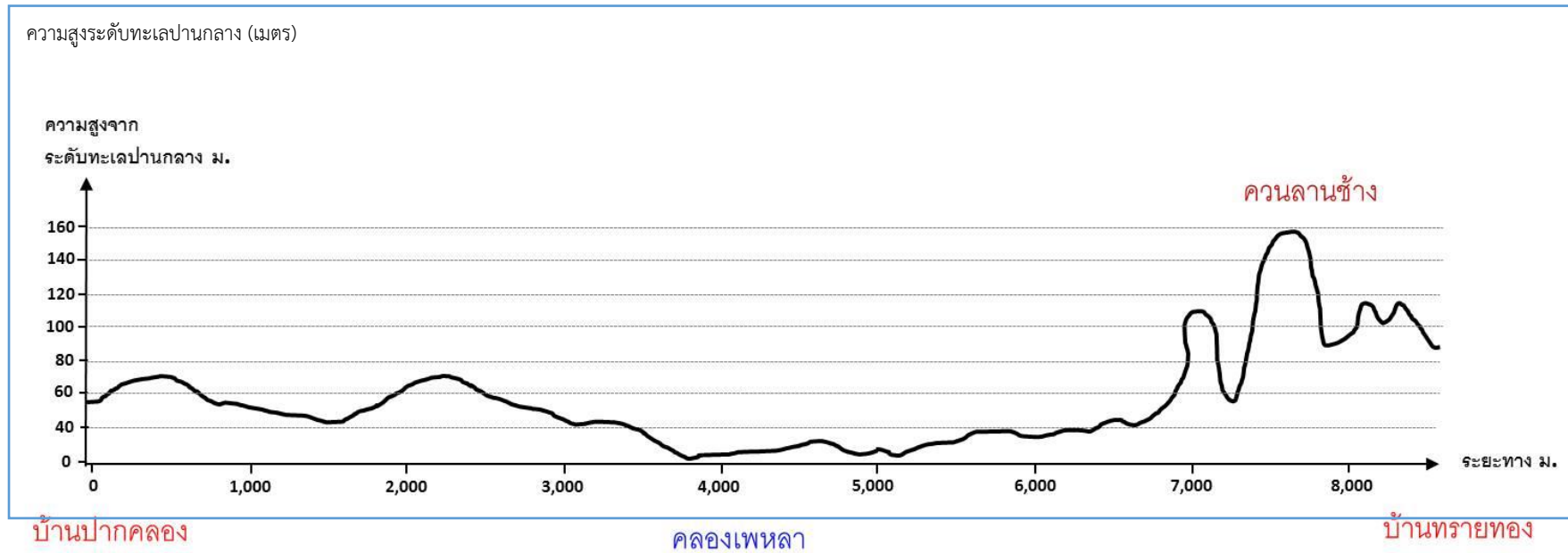
รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

แผนการใช้ที่ดินตำบลตำบลเพลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 2-2 ความลาดชัน ตำบลเพลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 2-3 ภูมิประเทศ ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

2.5 สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดกระบี่ มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 สภาวะอากาศทั่วไป

จากการจำแนกประเภทอากาศตามแบบของคอปเพน (Koppen's Classification) โดยใช้ลักษณะและปริมาณน้ำฝนของท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ ส่วนประเทศไทยพื้นที่โดยทั่วไปอยู่ในลักษณะอากาศชื้นเขตร้อน (Tropical Rainy Climate) โดยทางเหนือของประเทศประกอบด้วยภาคพื้นดิน ส่วนทางตอนใต้และทางตะวันออกของประเทศจะเป็นภาคพื้นน้ำจึงทำให้ประเทศไทยอยู่ใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ

1) มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ระหว่างกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม โดยมีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้แถบบริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร มรสุมนี้จะนำมวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้มีเมฆมากและฝนตกชุกทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามบริเวณชายฝั่งทะเล และเทือกเขาด้านรับลมจะมีฝนมากกว่าบริเวณอื่น

2) มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ หลังจากหมดอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แล้ว ประมาณกลางเดือนตุลาคมจะมีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดปกคลุมประเทศไทยจนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูง ในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลียและจีน จึงพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งโดยทั่วไป โดยเฉพาะภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคใต้จะมีฝนชุก โดยเฉพาะภาคใต้ฝั่งตะวันออก เนื่องจากมรสุมนี้นำความชื้นขึ้นจากอ่าวไทยเข้ามาปกคลุม

2.5.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดพะเยา พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 2 ฤดู ดังนี้

1) ฤดูฝนแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดเอาความชื้นจากทะเลอันดามัน และมหาสมุทรอินเดียเข้ามา ทำให้มีฝนตกชุกในเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม อีกช่วงหนึ่งคือ ช่วงที่ได้รับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดเอาความชื้นจากอ่าวไทยเข้ามา ทำให้มีฝนตกชุกในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม

2) ฤดูร้อนอยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน เนื่องจากได้รับลมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนที่พัดมาจากทะเลจีนใต้ ทำให้อากาศโดยทั่วไป

2.5.3 อุณหภูมิ

มากที่สุดเดือนพฤษภาคมเฉลี่ย 34.6 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนพฤศจิกายนเฉลี่ย 30.8 องศาเซลเซียส เฉลี่ยตลอดทั้งปี 32.9 องศาเซลเซียส

2.5.4 ฝน

สูงที่สุดในเดือนกันยายนเฉลี่ย 286.2 มิลลิเมตร และต่ำสุดในเดือนมกราคมเฉลี่ย 19.3 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยในรอบปี 155.8 วัน

(กรมอุตุนิยมวิทยา, 2560, 2562)

2.5.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561) ณ สถานีตรวจอากาศพะเยาได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูการเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนมกราคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน และช่วงนี้อาจจะเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนกุมภาพันธ์

(ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-4 ถึง รูปที่ 2-5)

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ปี 2532-2561

เดือน	อุณหภูมิ ต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิ สูงสุด (°C)	อุณหภูมิ เฉลี่ย (°C)	ความชื้น สัมพัทธ์ (%)	ปริมาณ น้ำฝน (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	ปริมาณ ฝนใช้การ* (มม.)	การระเหย และการคายน้ำ อ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	21.8	31.2	25.9	82.0	70.6	7.0	110.4	62.6
ก.พ.	21.7	32.8	26.7	79.0	19.3	2.6	120.4	18.7
มี.ค.	22.5	34.4	27.7	77.0	72.1	5.3	146.6	63.8
เม.ย.	23.8	35.3	28.5	78.0	86.9	8.2	136.5	74.8
พ.ค.	24.2	34.6	28.0	83.0	163.0	17.0	128.0	120.5
มิ.ย.	24.0	33.8	27.8	82.0	130.4	14.8	111.9	103.2
ก.ค.	23.7	33.2	27.3	83.0	137.1	16.7	114.1	107.0
ส.ค.	23.6	33.2	27.2	83.0	131.8	16.7	120.0	104.0
ก.ย.	23.5	32.7	26.9	84.0	162.6	18.7	106.2	120.3
ต.ค.	23.5	32.0	26.6	87.0	214.6	18.8	102.3	140.9
พ.ย.	23.3	30.8	26.3	87.0	286.2	17.0	90.0	153.6
ธ.ค.	22.6	30.2	25.8	86.0	164.2	13.0	91.5	121.1
รวม	23.2	32.9	27.1	82.6	-	-	-	-
เฉลี่ย	-	-	-	-	1,638.8	155.8	1,377.8	1,190.5

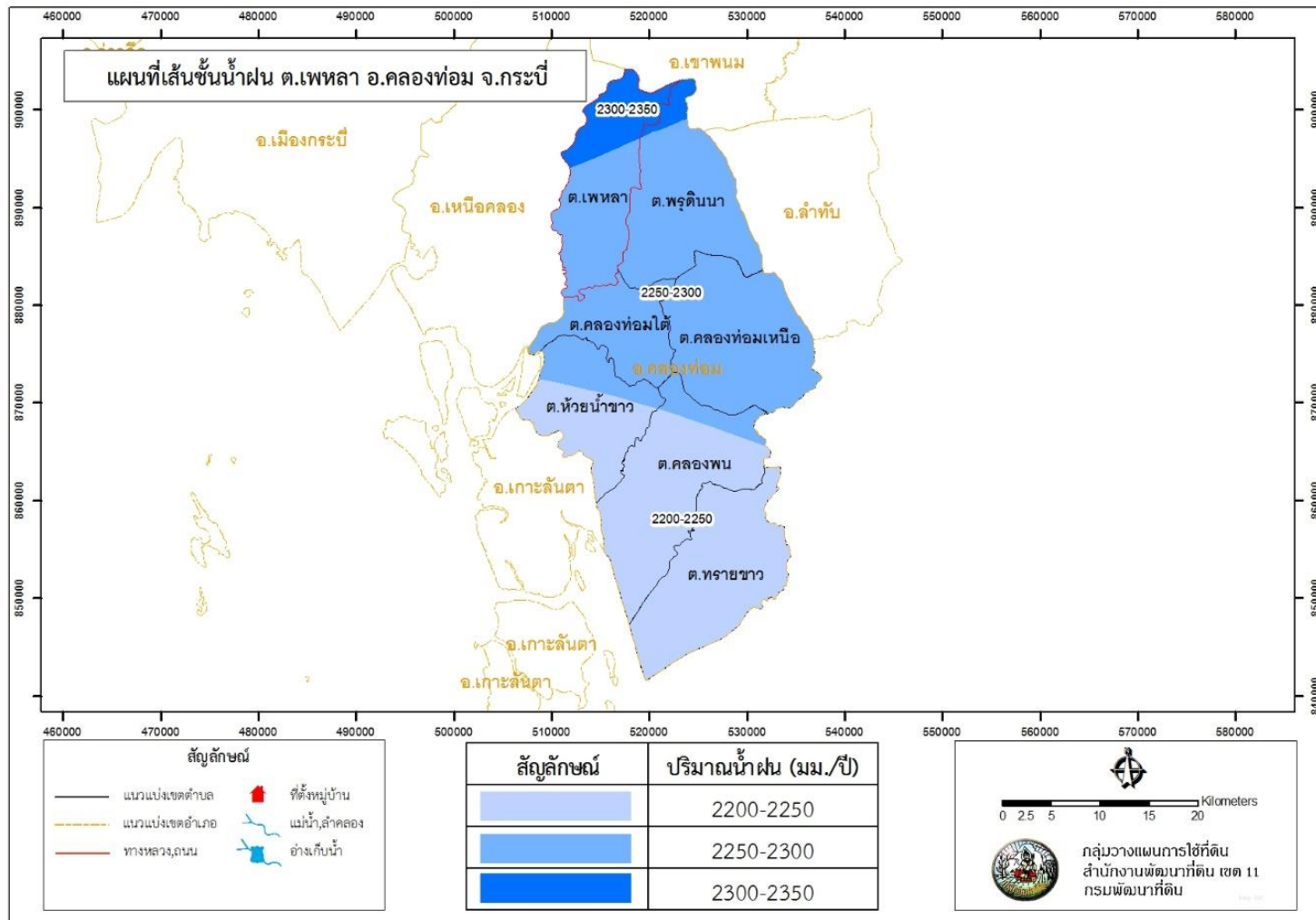

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

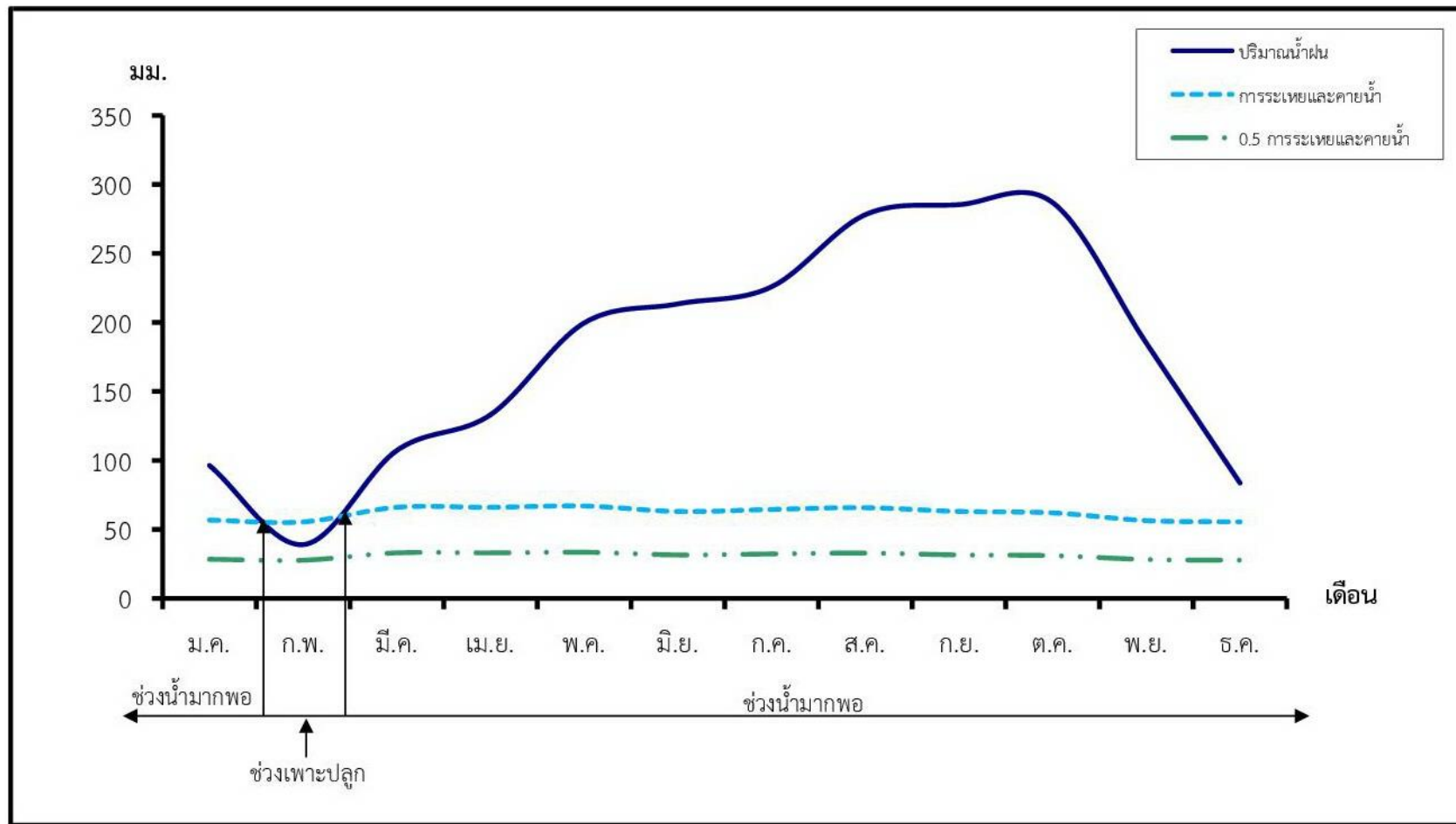
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดกระบี่

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดกระบี่

2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,029 ไร่ หรือร้อยละ 2.20 ของพื้นที่ตำบล
  - 2) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 79,985 ไร่ หรือร้อยละ 86.84 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้
    - 2.1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 60 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาไร่ นาข้าว
    - 2.2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 79,886 ไร่ หรือร้อยละ 86.73 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว
    - 2.3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม ทูเรียน เงาะ มะพร้าว มะม่วง กล้วย
    - 2.4) พืชสวน มีเนื้อที่ 14 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม พืชผัก
    - 2.5) พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 14 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ พุ่หญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก
    - 2.6) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา
  - 3) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 8,940 ไร่ หรือร้อยละ 9.7 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าผลัดใบสมบูรณ์
  - 4) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 379 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน
  - 5) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 771 ไร่ หรือร้อยละ 0.84 ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย พุ่หญ้าธรรมชาติ พุ่หญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม บ่อดิน พื้นที่ถล่ม
- (ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-6)

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,029.00	2.20
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,174	1.27
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	225	0.24
U405	ถนน	320	0.35
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	310	0.34
A	พื้นที่เกษตรกรรม	79,985.00	86.84
A100	นาไร่	23	0.02

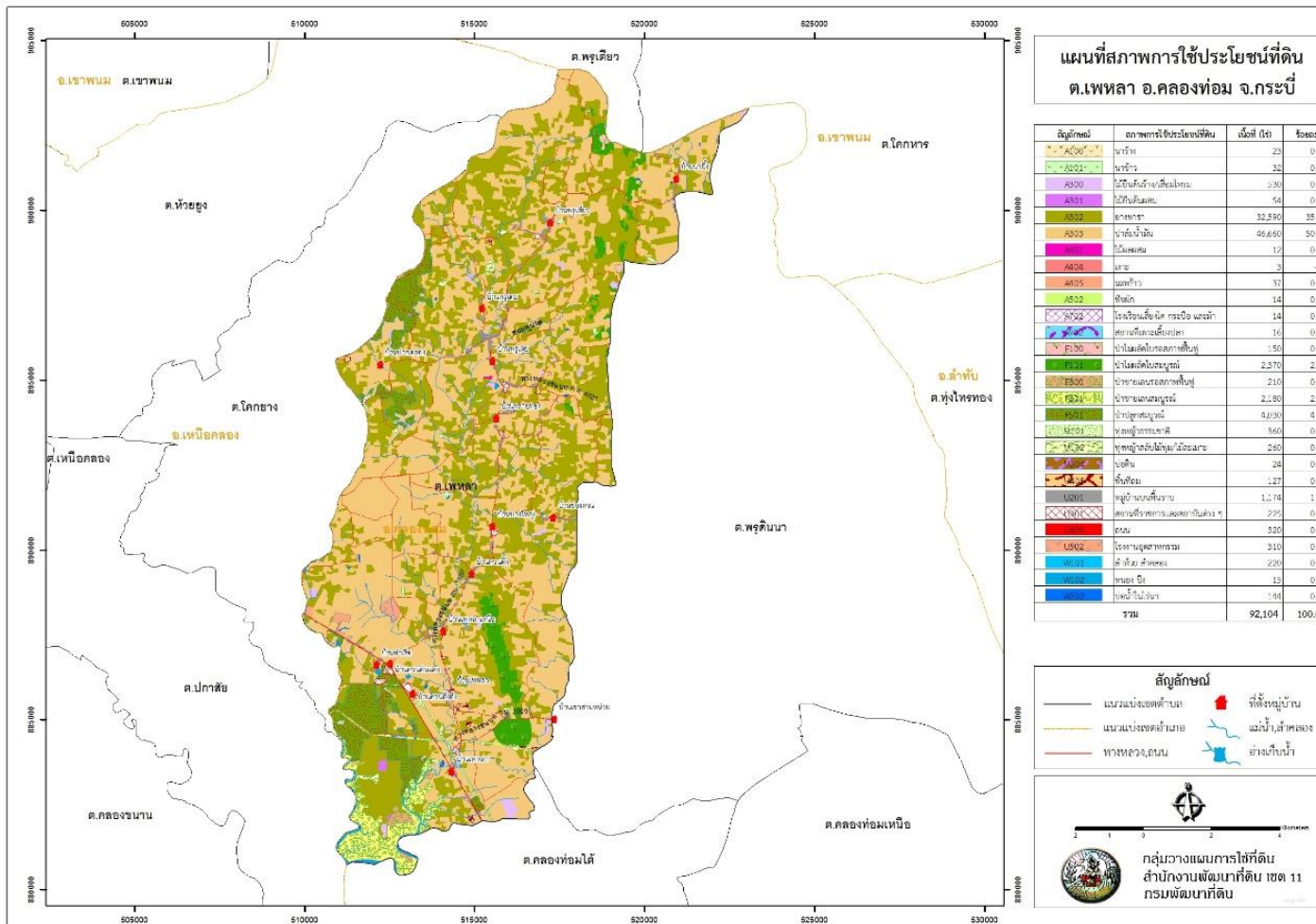
แผนการใช้ที่ดินตำบลตำบลเพลลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

A101	นาข้าว	32	0.03
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	530	0.58
A301	ไม้ยืนต้นผสม	54	0.06
A302	ยางพารา	32,590	35.38
A303	ปาล์มน้ำมัน	46,660	50.66
A401	ไม้ผลผสม	15	0.01
A405	มะพร้าว	37	0.04
A502	พืชผัก	14	0.02
A702	โรงเรียนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	14	0.02
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	16	0.02
F	พื้นที่ป่าไม้	8,940.00	9.70
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	150	0.16
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	2,370	2.57
F300	ป่าชายเลนรอสภาพฟื้นฟู	210	0.23
F301	ป่าชายเลนสมบูรณ์	2,180	2.37
F501	ป่าปลูกสมบูรณ์	4,030	4.37
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	771.00	0.84
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	360	0.39
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	260	0.28
M304	บ่อดิน	24	0.03
M405	พื้นที่ถม	127	0.14
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	906	1.45
W101	ลำห้วย ลำคลอง	220	0.24
W102	หนอง บึง	15	0.02
W202	บ่อน้ำในไร่นา	144	0.16
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		92,104	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2561)

แผนการใช้ที่ดินตำบลตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 2-6 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2561 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเพขลา มีประชากรรวม 6,310 คน แยกเป็นชาย 3,178 คน เป็นหญิง 3,132 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 42.92 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,359 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 727 ครัวเรือน หรือร้อยละ 23.50 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 2,367 ครัวเรือน หรือร้อยละ 76.50 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึง 2-4 และรูปที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2559

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเพขลา	2,359	3,178	3,132	6,310
หมู่ที่ 1 เพขลา	236	304	301	605
หมู่ที่ 2 เพขลาเหนือ	300	378	390	768
หมู่ที่ 3 พรุเตย	322	414	408	822
หมู่ที่ 4 พรุเตย	361	411	415	826
หมู่ที่ 5 พรุเตย	360	427	433	860
หมู่ที่ 6 บางใหญ่	315	481	444	925
หมู่ที่ 7 ท่าเรือ	133	226	229	455
หมู่ที่ 8 พรุเตยใต้	136	213	220	433
หมู่ที่ 9 ควนสบาย	196	324	292	616

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ข้อมูลเดือนกันยายน (2559)

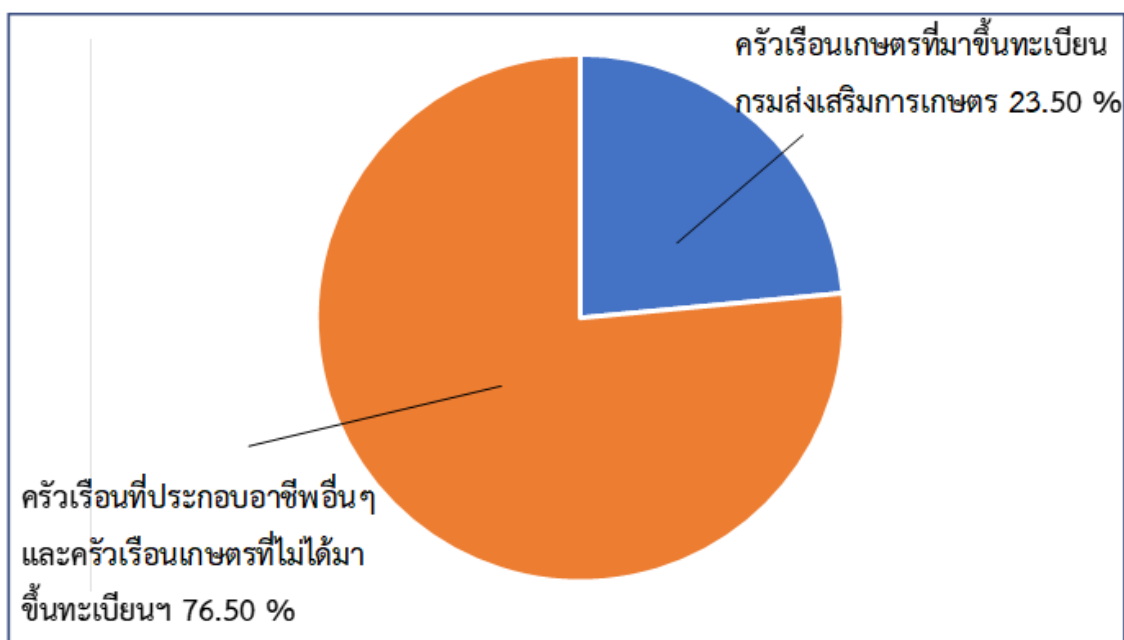

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่
ปี 2561

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	2,359	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾		
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ		

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2561)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2561)

รูปที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

2) สภาพทั่วไป

สภาพทางสังคมและการรวมกลุ่มของเกษตรกรในตำบล ได้จากการศึกษาข้อมูล ทุติยภูมิ และเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน จำนวนอัตราร้อย ละเอียดของหมู่บ้านและครัวเรือน เนื้อที่ทำการเกษตร แผนยุทธศาสตร์ของการพัฒนา และแผนพัฒนาห้าปี ได้ผลการศึกษาดังนี้

สภาพทางสังคม

ในตำบลมีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 9 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,310 คน เป็นประชากรชาย 3,178 คนหรือร้อยละ 50.36 ประชากรหญิง 3,132 คนหรือเฉลี่ยร้อยละ 49.63 มีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยตารางกิโลเมตรละ 42.92 คน จากข้อมูลรายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน กรมการปกครอง ณ เดือน ธันวาคม พ.ศ.2563 และแผนพัฒนาห้าปี

การตั้งถิ่นฐาน

ประชากรตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มๆ ในหมู่บ้าน มีบ้านเรือนกระจุก กระจายอยู่น้อยมาก อาศัยแบบชุมชนที่พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ลักษณะสังคมแบบสังคมเกษตรมีความสัมพันธ์แบบครอบครัวขยายแม้ลูกหลานจะมีการครอบครัวแต่งงานแล้ว แต่ลักษณะความสัมพันธ์กับครอบครัวยังคงเดิม ประชากรส่วนใหญ่พูดได้เป็นภาษาท้องถิ่น

ศาสนาขนบธรรมเนียมประเพณีและการศึกษา

ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี

ประชากรในตำบลส่วนใหญ่ ได้ดำเนินการพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่น และกิจกรรมสำหรับศาสนาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมประเพณีอย่างต่อเนื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดี มีการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ โดยคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความเป็นอยู่แบบเครือญาติผูกพัน และพึ่งพาอาศัยกัน ให้ความเคารพนับถือพระสงฆ์ ผู้อาวุโส และผู้นำชุมชน

การศึกษา

ประชากรในตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาเฉลี่ยร้อยละ 55.88 รองลงมามัธยมศึกษาเฉลี่ยร้อยละ 23.53 ปวส.เฉลี่ยร้อยละ 11.77 ปริญญาตรีเฉลี่ยร้อยละ 5.88 ปวช.เฉลี่ยร้อยละ 2.94 ข้อมูลจากการสำรวจประชากรในพื้นที่

การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อพัฒนาการเกษตร

ในตำบลมีการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อการประกอบอาชีพอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐ เช่น การส่งเสริมกลุ่มอาชีพเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน การจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้และสำหรับใช้ท้องถิ่น และให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2561

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
คลองเพขลา	1
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	5
โรงเรียนระดับอุดมศึกษา	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด (มหานิกาย)	1
มัสยิด	1
สถานีตำรวจ	1
ศูนย์ OTOP ตำบล	1
วิสาหกิจชุมชน	1
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	

ที่มา: คณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลเพขลา (2559)

7) หมอเดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอเดินอาสาในตำบลเพขลา มีจำนวน 9 ราย คือ

1. นายถวิล อินทร์เสนห์	หมอเดินอาสาระดับตำบล
2. นางใบดี๊ะ บุญเทพ	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. นายปฐม สุทธิเกิด	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายประสาร เขียวน้อย	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นางริ้ม แก้วโลก	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. นายวีระ สอนรินทร์	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นายศุภกิจ ลีวัฒนากุล	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. นายสมพร จันทร์แจ่ม	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. นายอารี ศรีเมือง	หมอเดินอาสาระดับหมู่บ้าน

(กรมพัฒนาที่ดิน, 2562)

8) การถือครองที่ดิน

ปี 2561 ประชากรตำบลเพขลา จำนวน 6,310 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 14.62 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ภาพรวมสภาพเศรษฐกิจของตำบลโดยทั่วไปประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานการประกอบอาชีพเกษตร ได้จากข้อมูลทุติยภูมิ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

9.1) การประกอบอาชีพ

- เกษตรกรรม มีการทำสวนปาล์มน้ำมัน และยางพารา เนื่องจากสภาพดิน และภูมิอากาศมีความเหมาะสม ดังนั้นรายได้หลักของคนส่วนใหญ่จึงมาจากภาคเกษตรกรรม รองลงมาเป็นอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ

- การปศุสัตว์ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อการบริโภคและจำหน่าย ที่นิยมเลี้ยง ได้แก่ โค กระบือ แพะ ไก่ เป็ด เป็นต้น

- การประมง ได้แก่ การเลี้ยงปลาในบ่อ เป็นการทำประมงน้ำจืด ปลาที่นิยมเลี้ยง เช่น ปลาดุก ปลานิล ปลาดุกเพียน เป็นต้น

เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกพืช คือ ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ปาล์มน้ำมัน ต้นทุนที่ผลิตที่ยังไม่รับผลผลิตเฉลี่ยประมาณไร่ละ 3,200 บาทต่อปี ต้นทุนการผลิตที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณไร่ละ 6,500 บาทต่อปี ขายผลผลิตราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.50 บาท ได้ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 2,800 กิโลกรัมต่อปี

ยางพารา ต้นทุนที่ผลิตที่ยังไม่ให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณไร่ละ 3,500 บาทต่อปี ต้นทุนการผลิตที่ให้ผลผลิตแล้วเฉลี่ยประมาณไร่ละ 12,000 บาทต่อปี ขายผลผลิตราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 120 บาท ได้รับผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 240 กิโลกรัมต่อปี

9.2) ด้านแรงงาน

รายได้ รวมของเกษตรกรในตำบลมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 70,000 - 150,000 บาทต่อปีแหล่งสินเชื่อ เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้านและธนาคารอื่นๆเพียงเล็กน้อยของเกษตรกรที่สำรวจ

ภาวะหนี้สิน เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่เป็นหนี้สิน มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อซื้อวัสดุปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เพื่อการครองชีพและการประกอบอาชีพ เป็นต้น

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ในพื้นที่ตำบลเพขลา มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ คลองเพขลา ฝายคลองเพขลา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูก แต่แหล่งน้ำดังกล่าว ไม่สามารถดึงน้ำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ ประกอบกับแหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลเพขลาในช่วงฤดูแล้ง

9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

รายได้ รวมของเกษตรกรในตำบลมีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนละ 70,000 - 150,000 บาทต่อปี

แหล่งสินเชื่อ เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้านและธนาคารอื่นๆเพียงเล็กน้อยของเกษตรกรที่สำรวจ

ภาวะหนี้สิน เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่เป็นหนี้สิน มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อซื้อวัสดุปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เพื่อการครองชีพและการประกอบอาชีพ เป็นต้น

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และรูปที่ 2-8

(กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ปี 2563

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง				
ตำบลเพขลา	1,192,000	51,600	20,600	48,700	1,312,900	525,940	1,111,000	246,889
หมู่ที่ 1 เพขลา	151,000	5,600	2,200	5,400	164,200	36,489	123,000	27,333
หมู่ที่ 2 เพขลาเหนือ	123,000	4,500	2,400	6,500	136,400	65,451	131,000	29,111
หมู่ที่ 3 พรุเตย	143,000	3,500	2,100	5,900	154,500	60,152	121,000	26,889
หมู่ที่ 4 พรุเตย	125,000	4,500	2,100	4,500	136,100	50,099	123,000	27,333
หมู่ที่ 5 พรุเตย	115,000	7,600	1,700	4,900	129,200	55,357	110,000	24,444
หมู่ที่ 6 บางใหญ่	152,000	6,400	3,100	6,700	168,200	50,926	135,000	30,000
หมู่ที่ 7 ท่าเรือ	113,000	7,500	2,500	5,300	128,300	62,892	121,000	26,889
หมู่ที่ 8 พรุเตยใต้	125,000	3,500	2,300	4,200	135,000	63,117	113,000	25,111
หมู่ที่ 9 ควนสบาย	145,000	8,500	2,200	5,300	161,000	81,457	134,000	29,778

ที่มา: จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง (2563)

บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าไม้ตามกฎหมาย ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาขวาง ป่าโคกยางและป่าช่องบางเหริยง ป่าเขาช่องเสียด ป่าเขากลม และป่าเขาช่องบางเหริยง และป่าชายเลนคลองบางฝั่ง และป่าคลองพ้อ

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และรูปที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย

หน่วยงาน และข้อมูลประเภทที่ดิน	สถานะทางกฎหมาย
1. กรมป่าไม้	
1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ	ป่าสงวนแห่งชาติ โดยกฎกระทรวงตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507และที่แก้ไขเพิ่มเติม
.2 เขตการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ	มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	มติคณะรัฐมนตรี
3. กรมพัฒนาที่ดิน	
ป่าไม้ถาวร	มติคณะรัฐมนตรี
4. สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	
เขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.)	แผนที่แนบท้าย พระราชกฤษฎีกา (พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518)

เมื่อจำแนกพื้นที่ป่าไม้ตามข้อกำหนดการใช้ที่ดินประเภทและวัตถุประสงค์ของการประกาศเขตป่าไม้ตามกฎหมาย (แนวเขตป่าไม้และที่ดินของรัฐประเภทอื่นไม่ชัดเจนและมีการทับซ้อนกัน) สามารถจำแนก ได้ดังนี้

1. พื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ

การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ได้ให้ความเห็นชอบตามมติของคณะกรรมการ นโยบายป่าไม้แห่งชาติ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในเขต

ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งได้จำแนกเขตป่าสงวนแห่งชาติ ออกเป็น 3 เขต ดังนี้ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (โซน C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (โซน E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (โซน A) เมื่อจำแนกป่าตามเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า พื้นที่ตำบลเพขลา อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหลายป่า (ตารางที่ 3-2) และสามารถจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ตารางที่ 3-3)

ตารางที่ 3-2 พื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ

ป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
ป่าเขาขวาง ป่าโคกยางและป่าช่องบางเหริยง	12,513	13.59
ป่าเขาช่องเสียด ป่าเขากลม และป่าเขาช่องบางเหริยง	17,516	19.02
ป่าชายเลนคลองบางฝั่ง และป่าคลองพ้อ	9,332	10.13
เนื้อที่ทั้งหมด	39,361	42.74

ที่มา : กรมป่าไม้ (2560)

ตารางที่ 3-3 พื้นที่เขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้

เขตป่าจำแนกในเขตป่าสงวนแห่งชาติ	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ป่าอนุรักษ์ (โซน C)	28,329	30.76
พื้นที่ป่าเศรษฐกิจ (โซน E)	2,652	2.88

ที่มา : กรมป่าไม้ (2560)

3. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี

ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ เพื่อให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรที่เหมาะสมจึงได้แบ่งพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำออกเป็น 6 ชั้น คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1B พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3 พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 4 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 5 จากข้อกำหนดการใช้ประโยชน์และการจัดการพื้นที่ชั้นลุ่มน้ำคุณภาพต่างๆ สรุปสาระสำคัญได้ คือ การใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่ต้องสงวนรักษาไว้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและเป็นพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เนื่องจากมีลักษณะและสมบัติที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง ไม่ควรจะเปลี่ยนแปลงพื้นที่เพื่อใช้ทำการเกษตร สำหรับการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3 4 และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 5 นั้น ให้ใช้ทำการเกษตรได้แต่ต้องมีมาตรการตามข้อกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ มาตรการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน เป็นต้น ดังนั้นข้อกำหนดต่างๆ จึงมีมาตรการที่เข้มงวดแตกต่างกัน เพื่อป้องกัน

การเสื่อมโทรมของดิน และให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างยั่งยืนต่อไปพื้นที่โครงการฯ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3-4 ประกอบด้วย ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ดังนี้

1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1A เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ซึ่งมีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ก่อนปี 2525 โดยพื้นที่นี้ควรสงวนรักษาไว้เป็นป่าต้นน้ำลำธาร (ห้ามมีการใช้ประโยชน์อย่างอื่น) มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของเนื้อที่ทั้งหมด

2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1B เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 ซึ่งสภาพป่าถูกบุกรุก หรือมีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาการใช้ที่ดินรูปแบบอื่นก่อน ปี 2525 โดยพื้นที่นี้ควรสงวนรักษาไว้เป็นป่าต้นน้ำลำธาร และควบคุมการใช้ประโยชน์เป็นพิเศษ มีเนื้อที่ประมาณ 1,848 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของเนื้อที่ทั้งหมด

3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2 เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันค่อนข้างสูง ซึ่งมีคุณภาพเหมาะสมต่อการเป็นป่าต้นน้ำลำธาร และสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อกิจการที่สำคัญ เช่น การทำเหมืองแร่ สวนยางพารา หรือพืชที่มีความมั่นคงต่อเศรษฐกิจ มีเนื้อที่ประมาณ 1,381 ไร่ หรือร้อยละ 1.50 ของเนื้อที่ทั้งหมด

4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3 เป็นพื้นที่ที่มีความลาดเทสูง สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งกิจกรรมทำไม้ เหมืองแร่ และสามารถใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรได้โดยถ้าเป็นบริเวณที่เป็นดินลึกควรปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้น แต่ถ้าเป็นบริเวณที่เป็นดินตื้นควรปลูกป่าและทุ่งหญ้า มีเนื้อที่ประมาณ 6,357 ไร่ หรือร้อยละ 6.90 ของเนื้อที่ทั้งหมด

5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 4 เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำ และป่าถูกบุกรุกเป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์เพื่อกิจการทำไม้ เหมืองแร่ และสามารถใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรได้ โดยถ้าเป็นบริเวณที่เป็นดินลึก และมีความลาดชันมากควรปลูกไม้ผล แต่ถ้าเป็นบริเวณที่มีความลาดชันน้อยจะใช้ประโยชน์เพื่อการปลูกพืชไร่ได้ มีเนื้อที่ประมาณ 26,860 ไร่ หรือร้อยละ 29.16 ของเนื้อที่ทั้งหมด

6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 5 เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ประมาณ 54,568 ไร่ หรือร้อยละ 59.25 ของเนื้อที่ทั้งหมด

ตารางที่ 3-4 พื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1AR	1,000	1.09
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1B	1,848	2.00
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 1BR	90	0.10
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 2	1,381	1.50
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 3	6,357	6.90
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 4	26,860	29.16
พื้นที่ลุ่มน้ำชั้น 5	54,568	59.25
รวมเนื้อที่	92,104	100

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2555)

4. ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นแนวเขตที่ดินที่เห็นสมควรรักษาไว้เป็นเขตป่าไม้ โดยมีกรมป่าไม้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการนำพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวร ในพื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย พื้นที่เขตป่าไม้ถาวร ดังนี้ (ตารางที่ 3-5)

ตารางที่ 3-5 พื้นที่เขตป่าไม้ถาวร

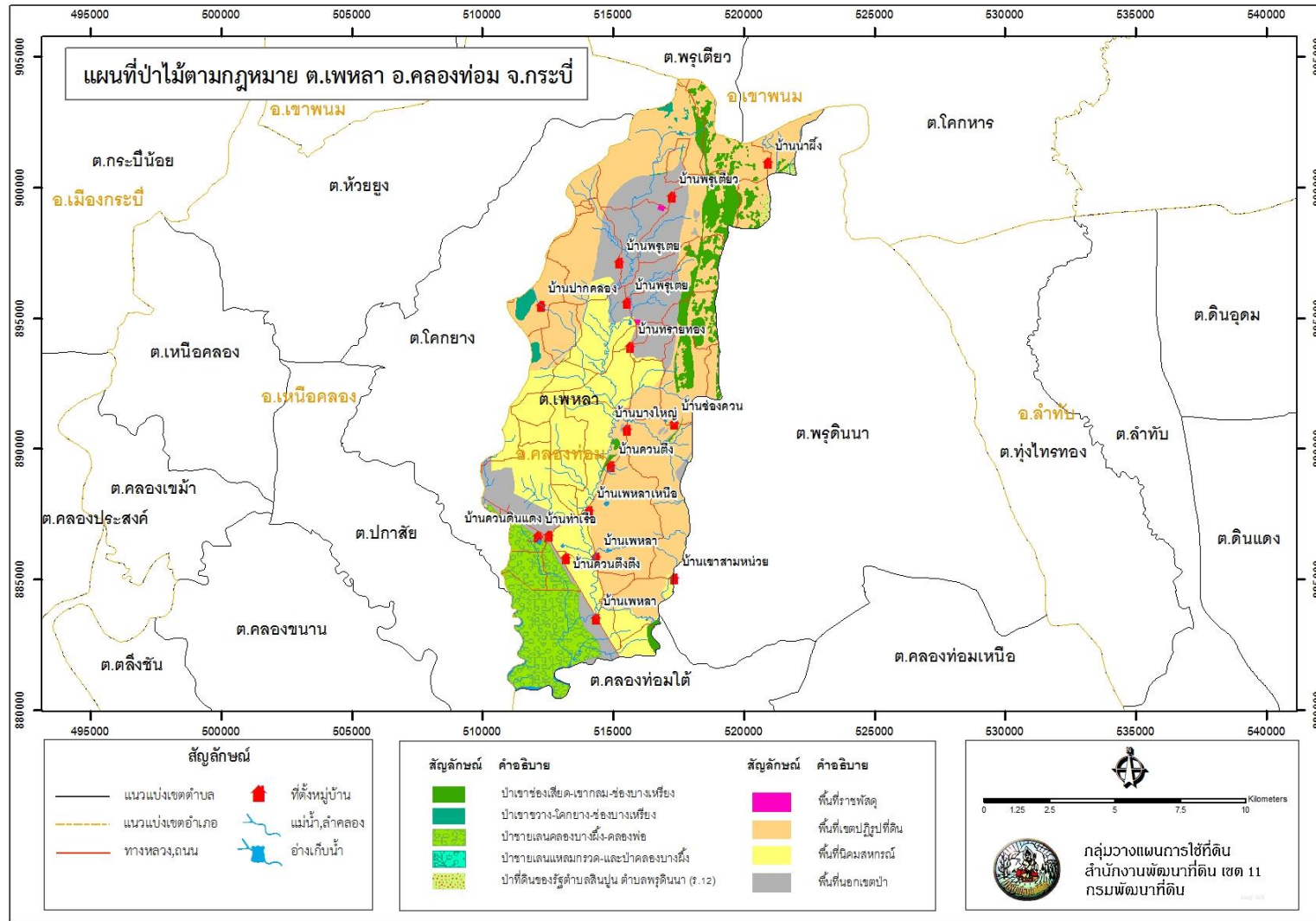
ป่าไม้ถาวร	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ป่าไม้ถาวร	40,630	44.12
ป่าเขาขวาง-โคกยาง-ช่องบางเหริยง	12,750	13.84
ป่าชายแหลมกรวด-และป่าคลองบางฝั่ง	25	0.03
ป่าเขาช่องเสียด-เขากลม-ช่องบางเหริยง	18,611	20.21
ป่าที่ดินของรัฐตำบลสินปุน ตำบลพุดินนา (ร.12)	367	0.40
ป่าชายเลนคลองบางฝั่ง-คลองพ้อ	8,877	9.64

5. เขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)

เขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตามแผนที่แนบท้าย พระราชกฤษฎีกา พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 พบว่า มีเนื้อที่ 39,080 ไร่ หรือร้อยละ 42.43 ของเนื้อที่ทั้งหมด

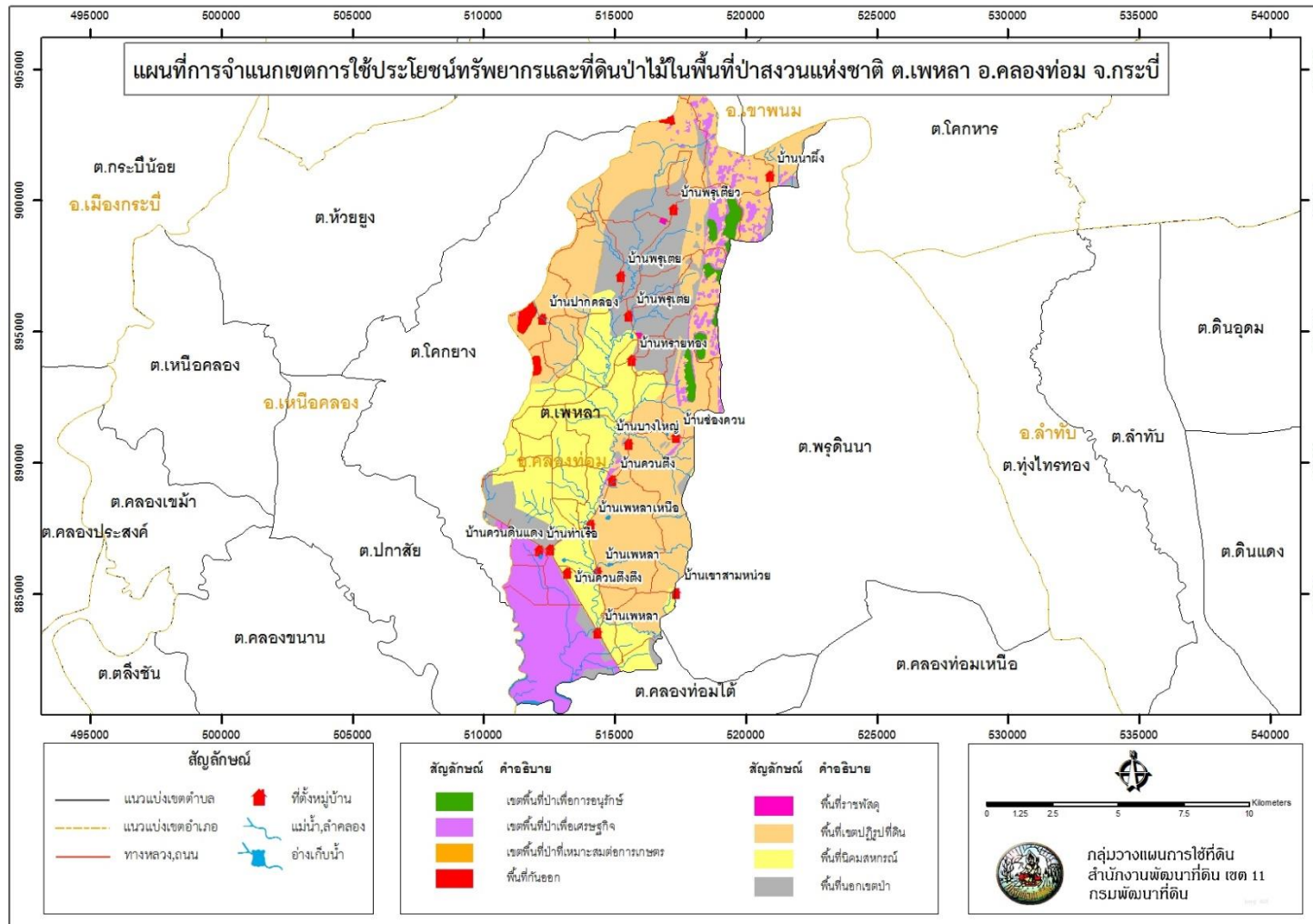
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอกลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-1 ป่าไม้ตามกฎหมาย ตำบลเพขลา อำเภอกลองท่อม จังหวัดกระบี่

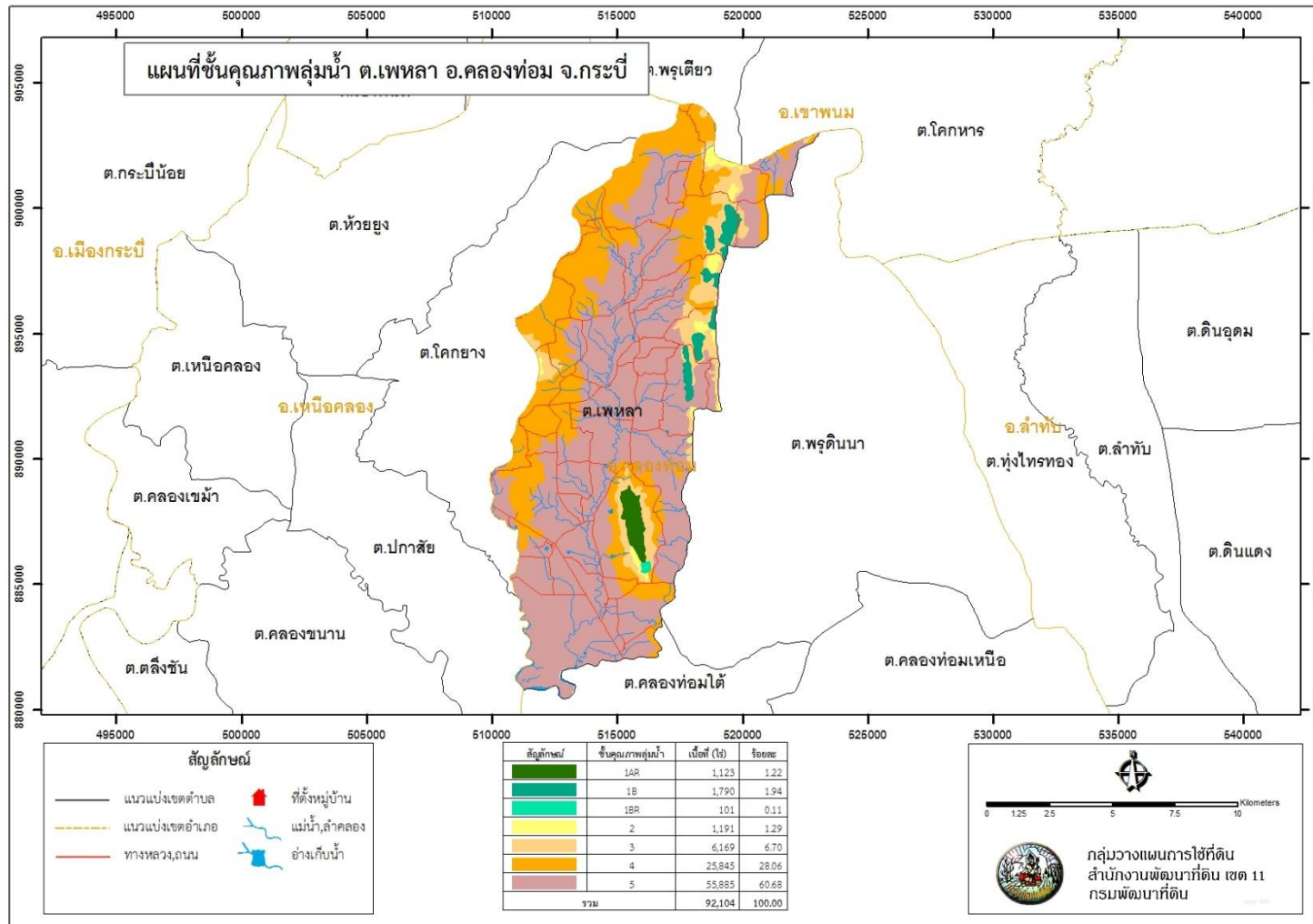
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-2 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ คลองเพขลา
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ ฝายน้ำล้นคลองเพขลา

3.2.2 น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 19 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร

ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 และรูปที่ 3-4 ถึง 3-5

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

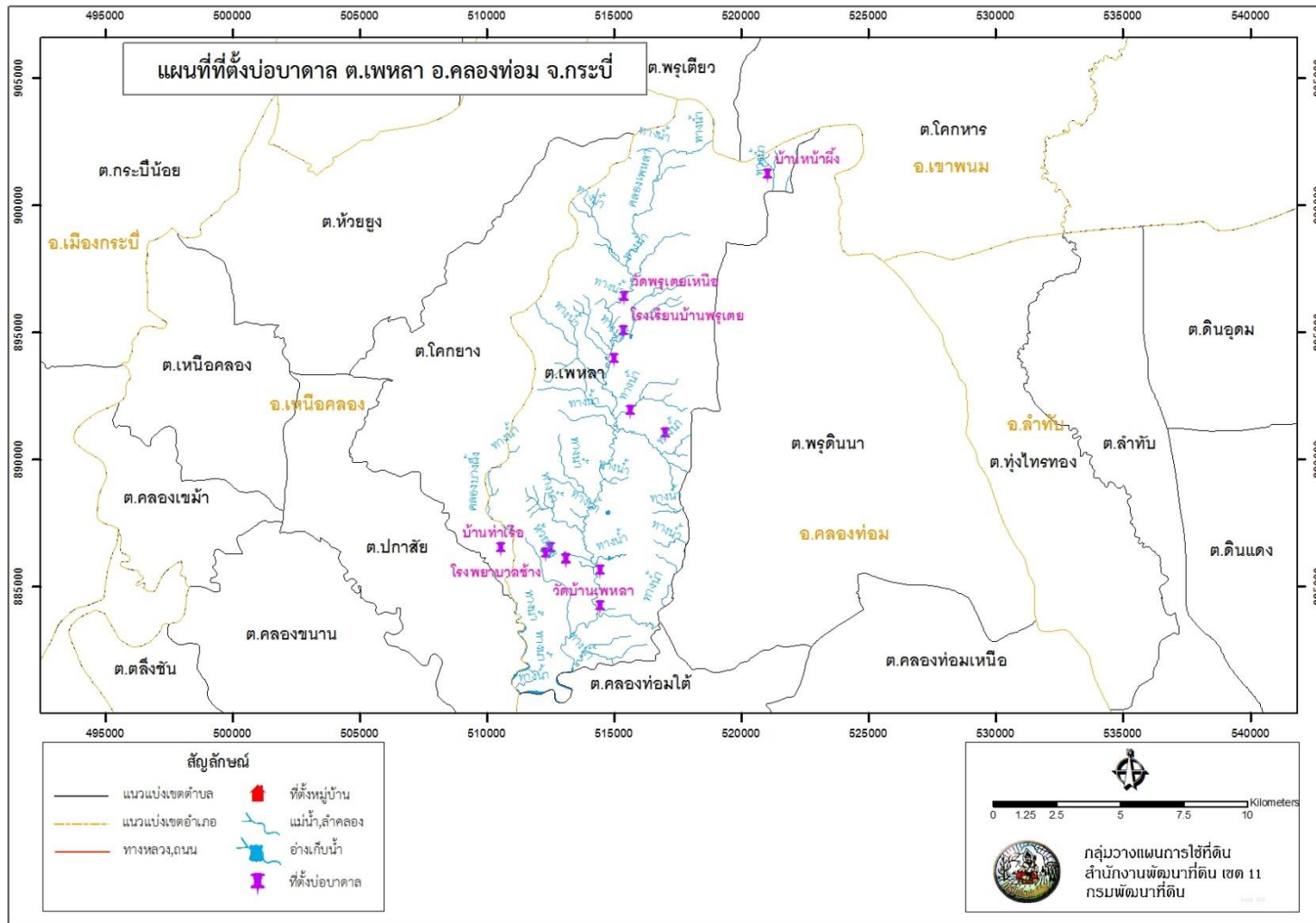
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	513100	885985	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	2
2	513113	885976	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	7.2
3	514439	884141	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	43	2
4	514433	885527	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	33	2.27
5	514993	893863	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	31.5	6.81
6	515345	894963	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	121	8
7	515381	896302	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54	3
8	521017	901119	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	120	2
9	515628	891807	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54	5.6
10	516991	890932	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	32	4.54
11	592495	886438	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	80	4
12	512495	886438	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	80	4
13	510529	886427	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	31.5	5
14	512298	886204	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	50	8
15	516279	918761	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	50	10
16	516222	919408	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	92	8
17	514499	918020	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54	3
18	518937	917791	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	78	10
19	513100	885985	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	2

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

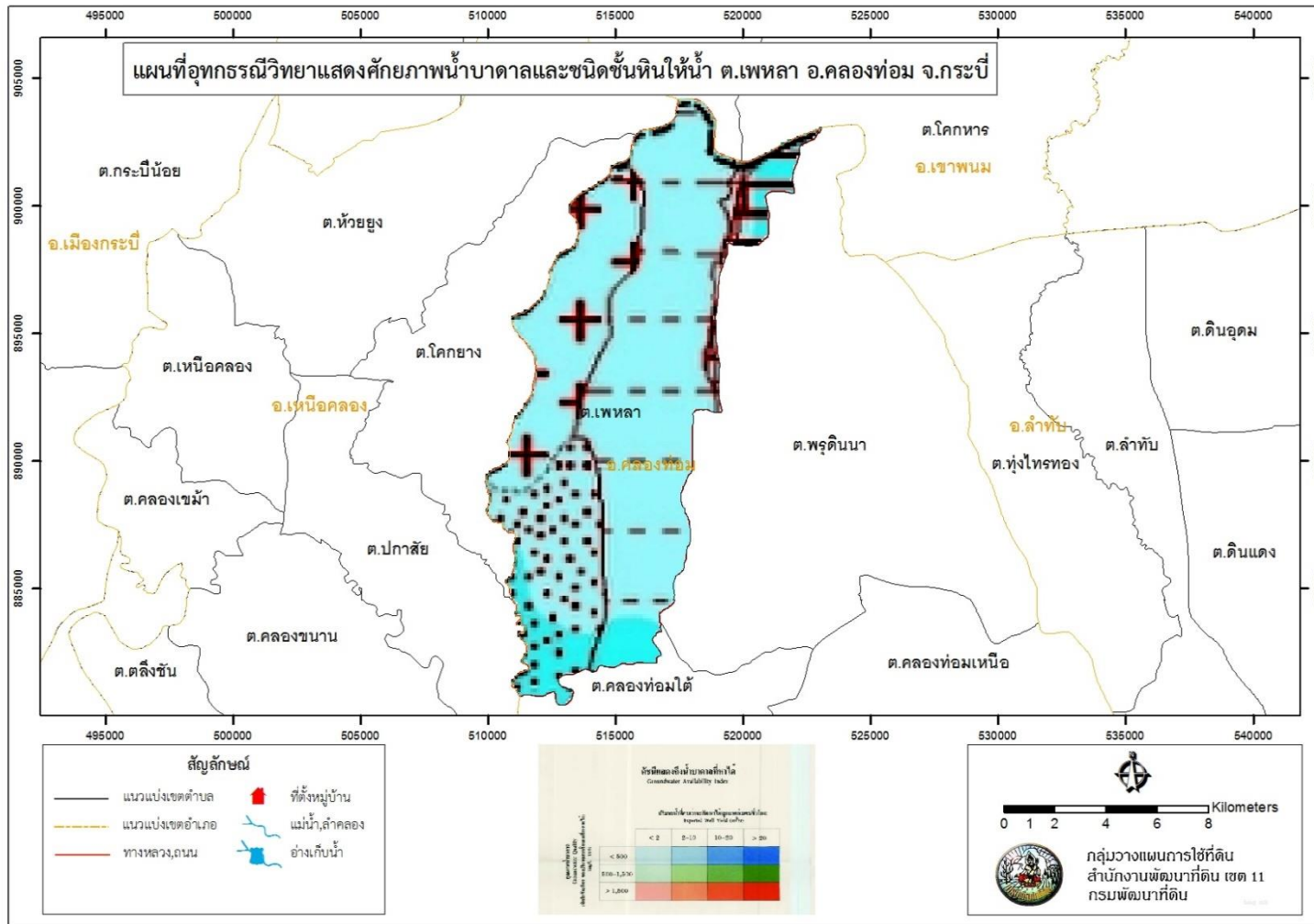
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-4 ที่ติดตั้งบ่อบาดาล ตำบลเพลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-5 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินใต้น้ำ ตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ประกอบด้วย

1) ชุดดินคลองท่อม (Km) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 2-12 % คือ

หน่วยแผนที่ดิน Km-sLB : ชุดดินคลองท่อม มีเนื้อดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,528 ไร่ หรือร้อยละ 1.66 ของพื้นที่ตำบล

หน่วยแผนที่ดิน Km-sLC : ชุดดินคลองท่อม มีเนื้อดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,796 ไร่ หรือร้อยละ 4.12 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินคอหงษ์ (Kh) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-5 % คือ

หน่วยแผนที่ดิน Kh-sLB : ชุดดินคอหงษ์ มีเนื้อดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 356 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) สภาพพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % คือ

หน่วยแผนที่ดิน Tkt-sIA : ชุดดินตะกั่วทุ่ง มีเนื้อดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีสีเทาปนน้ำเงินของตะกอนน้ำทะเลที่มีกรดกำมะถันเกิดขึ้น ความลาดชัน 0-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,640 ไร่ หรือร้อยละ 2.87 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินท่าแซะ (Te) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Te-sLB : ชุดดินท่าแซะ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายที่อาจมีเศษหินทรายปะปน สีน้ำตาลถึงสีแดงปนเหลือง และภายในความลึก 50-100 ซม. จะพบชั้นหินพื้นของหินทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 809 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 5-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Fd-sLC : ชุดดินท่าแซะ ที่มีเป็นดินร่วนละเอียดลิกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดง มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,216 ไร่ หรือร้อยละ 1.32 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 5-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-sLC : ชุดดินพะโต๊ะ ที่มีเป็นดินลิกปานกลางถึงชั้นหินพื้น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายที่อาจมีเศษหินทรายปะปน สีน้ำตาลถึงสีแดงปนเหลือง และภายในความลึก 50-100 ซม. จะพบชั้นหินพื้นของหินทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11,889 ไร่ หรือร้อยละ 12.89 ของพื้นที่ตำบล

7) ชุดดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วน (Ro) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ro-mw-sicA : ชุดดินรือเสาะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนถึงดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง พบเกลือแร่ไม่กาทลอด และเป็นดินร่วน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 236 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของพื้นที่ตำบล

8) ชุดดินลำแก่น (Lam) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Lam-IA : ชุดดินลำแก่น มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินทรายแป้งละเอียดลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทรายแป้ง มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเทา มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล

9) ชุดดินวิสัย (Vi) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Vi-sA : ชุดดินวิสัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสีเข้มของน้ำตาลปนเทา สีเทาหรือสีเทาอ่อน ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว สีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง และสีแดง ตลอดชั้นดิน ศิลาแลงอ่อน (plinthite) จะพบในปริมาณที่มากกว่า 50 % โดยปริมาตร หรือพบต่อเนื่องกันภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 28 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินสวี (Sw) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 1-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Sw-sB : ชุดดินสวี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นลูกรังหนาแน่น ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทรายปนลูกรังหรือกรวด สีน้ำตาลปนเหลือง ชั้นล่างระหว่างความลึก 50-100 ซม. มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนลูกรังหรือกรวดมาก มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล

11) ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่เป็นดินร่วนหยาบ (Te-col) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Te-col-sB : ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่เป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 809 ไร่ หรือร้อยละ 0.88 ของพื้นที่ตำบล

12) ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Te-mw) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Te-mw-sA/d3c : ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ดินลึกปานกลาง มีเนื้อที่ 3,240 ไร่ หรือร้อยละ 3.52 ของพื้นที่ตำบล

13) ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก (Pto-d) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-12 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-d-sIC : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ ดินลึกปานกลาง มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของพื้นที่ตำบล

14) ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก (Pto-vd) สภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน 2-20 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd-sIB : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 162 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd-sIC : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 488 ไร่ หรือร้อยละ 0.53 ของพื้นที่ตำบล

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd-sID : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,016 ไร่ หรือร้อยละ 2.19 ของพื้นที่ตำบล

15) ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด (Ro-fl) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Ro-fl-sCIA : ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 268 ไร่ หรือร้อยละ 0.29 ของพื้นที่ตำบล

16) ดินคล้ายชุดดินลำแก่นที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Lam-mw) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Lam-mw-lA : ดินคล้ายชุดดินลำแก่นที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,135 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของพื้นที่ตำบล

17) ดินคล้ายชุดดินสะเตาที่เป็นดินร่วนละเอียด (Sd-fl) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 2-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Sd-fl-sIB : ดินคล้ายชุดดินสะเตาที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 128 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของพื้นที่ตำบล

18) ดินคล้ายชุดดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน (Bu) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Bu-pic-sicIA : ดินคล้ายชุดดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 11,528 ไร่ หรือร้อยละ 12.51 ของพื้นที่ตำบล

19) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะและชุดดินระนอง (Pto-Rg) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 2-5 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Pto-Rg-sIB : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะและชุดดินระนอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,410 ไร่ หรือร้อยละ 1.53 ของพื้นที่ตำบล

20) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วและเป็นดินร่วนละเอียด (AC-spd,fl) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA : ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 586 ไร่ หรือร้อยละ 0.64 ของพื้นที่ตำบล

21) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ (AC-wd,col) สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 % คือ

- หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-s1A : ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,329 ไร่ หรือร้อยละ 2.53 ของพื้นที่ตำบล

22) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 6,345 ไร่ หรือร้อยละ 6.89 ของพื้นที่ตำบล

23) พื้นที่พื้นน้ำ (W) มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 225 ไร่ หรือร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ตำบล

ตั้งรายละเอียดในตารางที่ 3-3 ถึง 3-4 และรูปที่ 3-6 ถึง 3-7

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-spd,fl-clA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วและเป็นดินร่วนละเอียด	586.00	0.64
AC-wd,col-slA	ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ	2,329.00	2.53
Bu-pic-sic1A	ดินคล้ายชุดดินสายบุรีที่มีศิลาแลงอ่อน	11,528.00	12.52
Fd-slC	ชุดดินฝั่งแดง	1,216.00	1.32
Kh-slB	ชุดดินคองหงษ์	356.00	0.39
Km-slB	ชุดดินคลองท่อม	1,528.00	1.66
Km-slC	ชุดดินคลองท่อม	3,796.00	4.12
Lam-lA	ชุดดินลำแก่น	6.00	0.01
Lam-mw-lA	ชุดดินลำแก่น	1,135.00	1.23
Pto-Rg-slB	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะและชุดดินระนอง	1,410.00	1.53
Pto-Rg-slC	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะและชุดดินระนอง	4,875.00	5.29
Pto-Rg-slD	หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพะโต๊ะและชุดดินระนอง	230.00	0.25
Pto-d-slC	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก	1,000.00	1.09
Pto-slB	ชุดดินพะโต๊ะ	3.00	0.00
Pto-slC	ชุดดินพะโต๊ะ	1,886.00	12.90
Pto-slD	ชุดดินพะโต๊ะ	230.00	0.25
Pto-slE	ชุดดินพะโต๊ะ	92.00	0.10
Pto-vd-slB	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก	162.00	0.18
Pto-vd-slC	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก	488.00	0.53

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

Pto-vd-slD	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก	2,016.00	2.19
Ro-fl-sclA	ดินคล้ายชุดดินรือเสาะที่เป็นดินร่วนละเอียด	268.00	0.29
Ro-mw-siclA	ชุดดินรือเสาะ	236.00	0.26
Sd-fl-slB	ดินคล้ายชุดดินสะเตาที่เป็นดินร่วนละเอียด	128.00	0.14
Sd-fl-slC	ดินคล้ายชุดดินสะเตาที่เป็นดินร่วนละเอียด	76.00	0.08
Sd-fl-slD	ดินคล้ายชุดดินสะเตาที่เป็นดินร่วนละเอียด	6.00	0.01
Sw-slB	ชุดดินสวี	8.00	0.01
Te-col-slB	ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่เป็นดินร่วนหยาบ	809.00	0.88
Te-mw-slA/d3c	ชุดดินท่าแซะ	3,240.00	3.52
Te-mw-slB	ชุดดินท่าแซะ	104.00	0.11
Te-mw-slB/d4c	ชุดดินท่าแซะ	9,652.00	10.48
Te-slA	ชุดดินท่าแซะ	145.00	0.16
Te-slA/d3c	ชุดดินท่าแซะ	600.00	0.65
Te-slB	ชุดดินท่าแซะ	2,584.00	2.81
Te-slB/d3c	ชุดดินท่าแซะ	9,580.00	10.40
Te-slC	ชุดดินท่าแซะ	2,660.00	2.89
Te-slC/d3c	ชุดดินท่าแซะ	7,840.00	8.51
Te-slC/d4c	ชุดดินท่าแซะ	58.00	0.06
Tkt-silA	ชุดดินตะกั่วทุ่ง	2,640.00	2.87
Vi-slA	ชุดดินวิสัย	28.00	0.03
SC	ที่ลาดชันเชิงซ้อน	6,345.00	6.89
W	พื้นที่น้ำ	225.00	0.24
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		92,104.00	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
AC-spd,fl-clA	0-2	spd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	M	586
	0-2	spd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	M	
AC-wd,col-slA	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	M	2,329
AC-wd,col-slA	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	M	
AC-wd,col-slA	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	M	
Bu-pic-siclA	0-2	spd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	11,528
Fd-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	1,216
Kh-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	356
Km-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	3,796
Km-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Km-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	1,528
Km-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Lam-lA	0-2	wd	10-20	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	6
Lam-mw-lA	0-2	mw	10-20	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	1,135
Ro-fl-sclA	0-2	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	M	236
Ro-mw-siclA	0-2	mw	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	M	268
Pto-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Pto-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	11,889
Pto-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	L	
Pto-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Pto-slD	12-20	wd	<10	<35	<2	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	230
Pto-slE	20-35	wd	<10	<35	<2	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	92
Pto-d-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	100-150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	1,000
Pto-vd-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	162
Pto-vd-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	488
Pto-vd-slD	12-20	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	2,016
Pto-Rg-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100/0-26	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	1,410

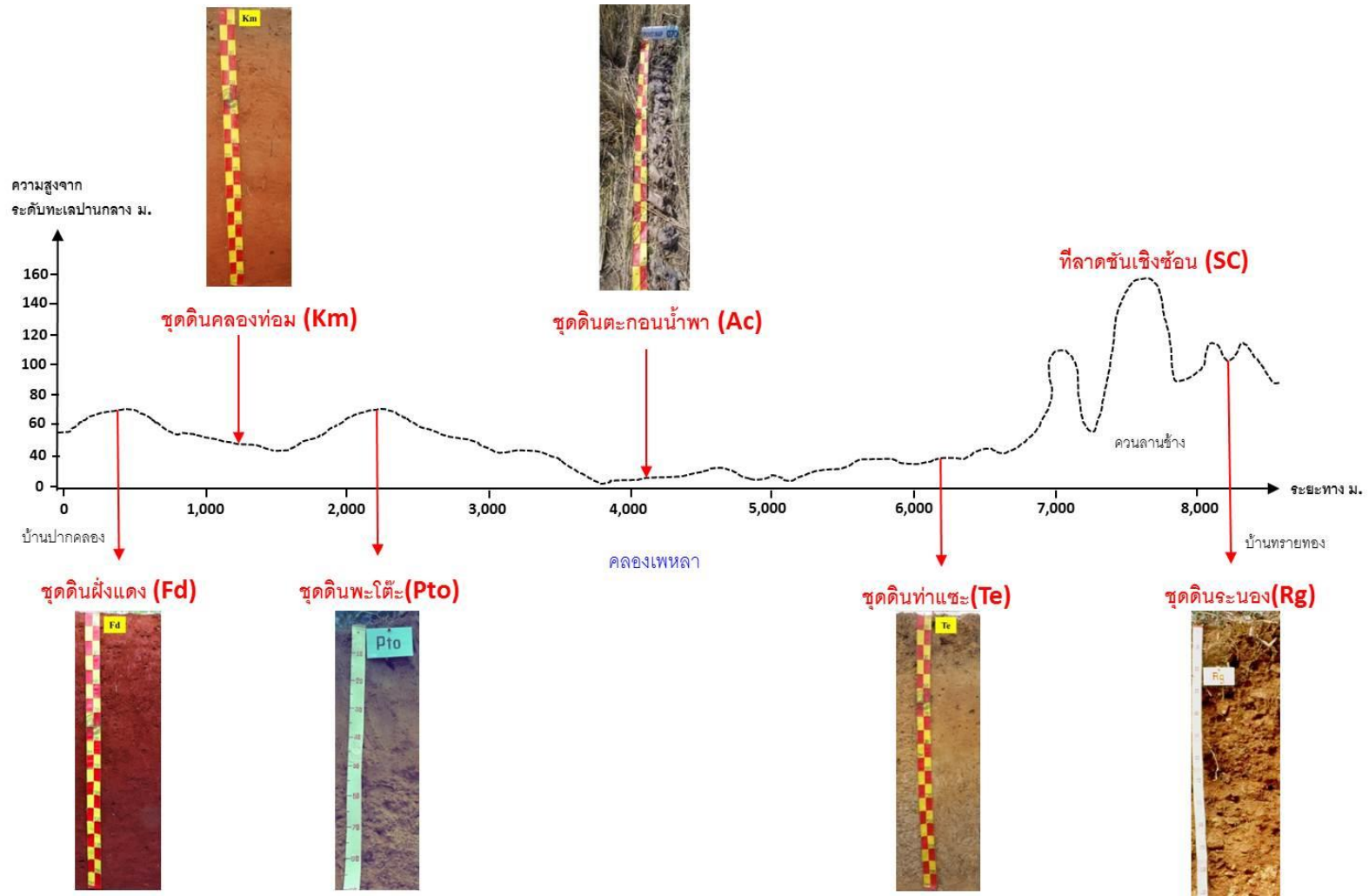
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพทล้า อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

Pto-Rg-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100/0-26	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Pto-Rg-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100/0-27	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	4,875
Pto-Rg-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100/0-27	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Pto-Rg-slD	12-20	wd	<10	<35	<2	50-100/0-28	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	230
Pto-Rg-slD	12-20	wd	<10	<35	<2	50-100/0-28	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Sd-fl-slD	12-20	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	6
Sd-fl-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	128
Sw-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	8
Sd-fl-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	76
Te-slA	0-2	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	145
Te-slA/d3c	0-2	wd	<10	<35	<2	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	600
Te-slA/d3c	0-2	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	L	
Te-slA/d3c	0-2	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Te-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	2,584
Te-slB/d3c	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	9,580
Te-slB/d3c	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	L	
Te-slB/d3c	2-5	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Te-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	2,660
Te-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ต่ำ	L	
Te-slC	5-12	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	
Te-slC/d3c	5-12	wd	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	7,840
Te-slC/d4c	5-12	wd	<10	<35	<2	100-150	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	L	58
Te-col-slB	2-5	wd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	809
Te-mw-slB	2-5	mw	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	104
Te-mw-slB/d4c	2-5	mw	<10	<35	<2	100-150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	9,652
Te-mw-slA/d3c	0-2	mw	<10	<35	<2	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	3,240
Tkt-silA	0-2	wd	>20	>75	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	H	2,640
Vi-slA	0-2	spd	<10	<35	<2	>150	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	L	28
SC	SC	SC	SC	SC	SC	SC	-	-	-	zSC	6,345
W	W	W	W	W	W	W	-	-	-	zW	225
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										92,104	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิทยทรัพยากรดิน (2562)

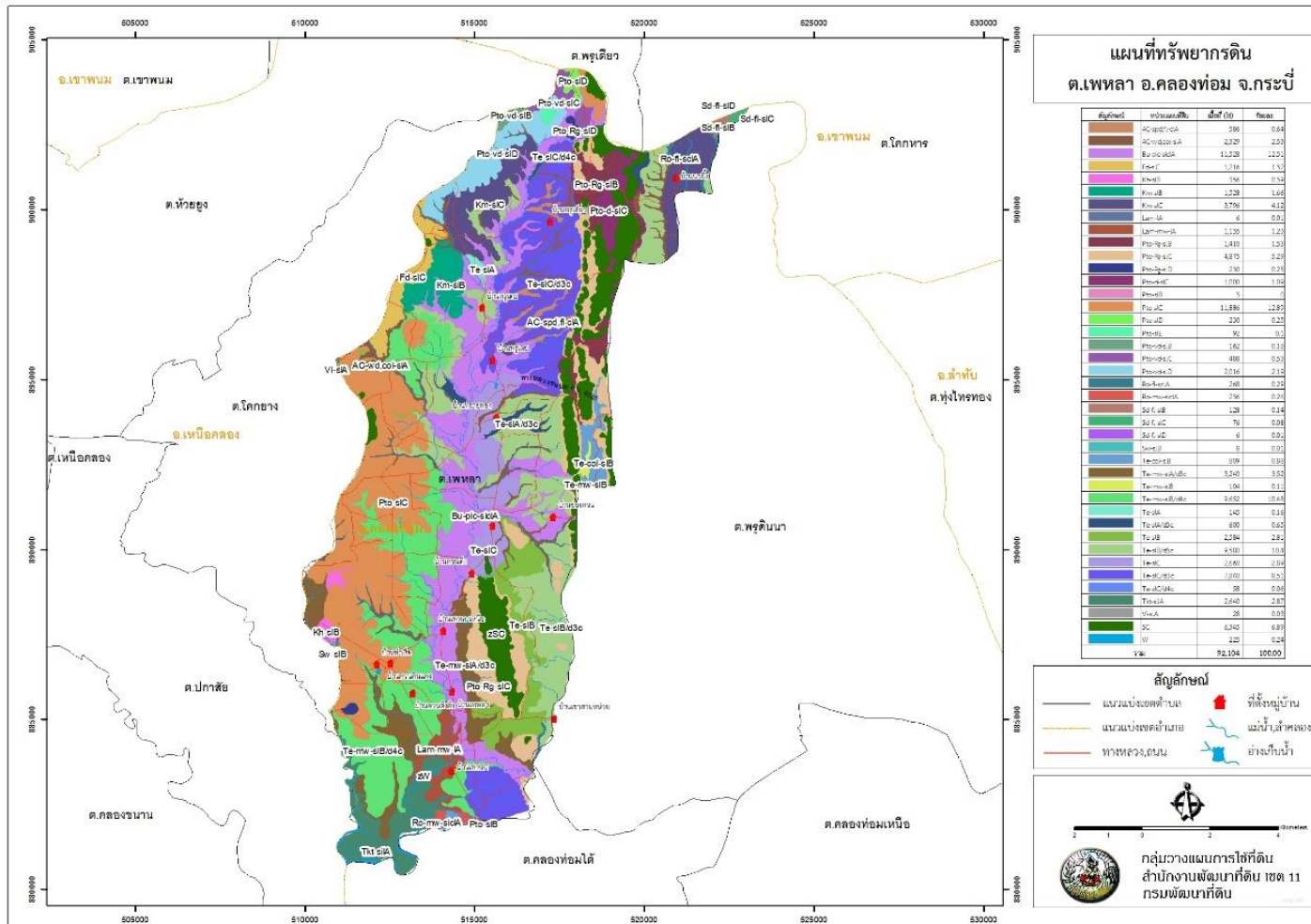
แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและจุดดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

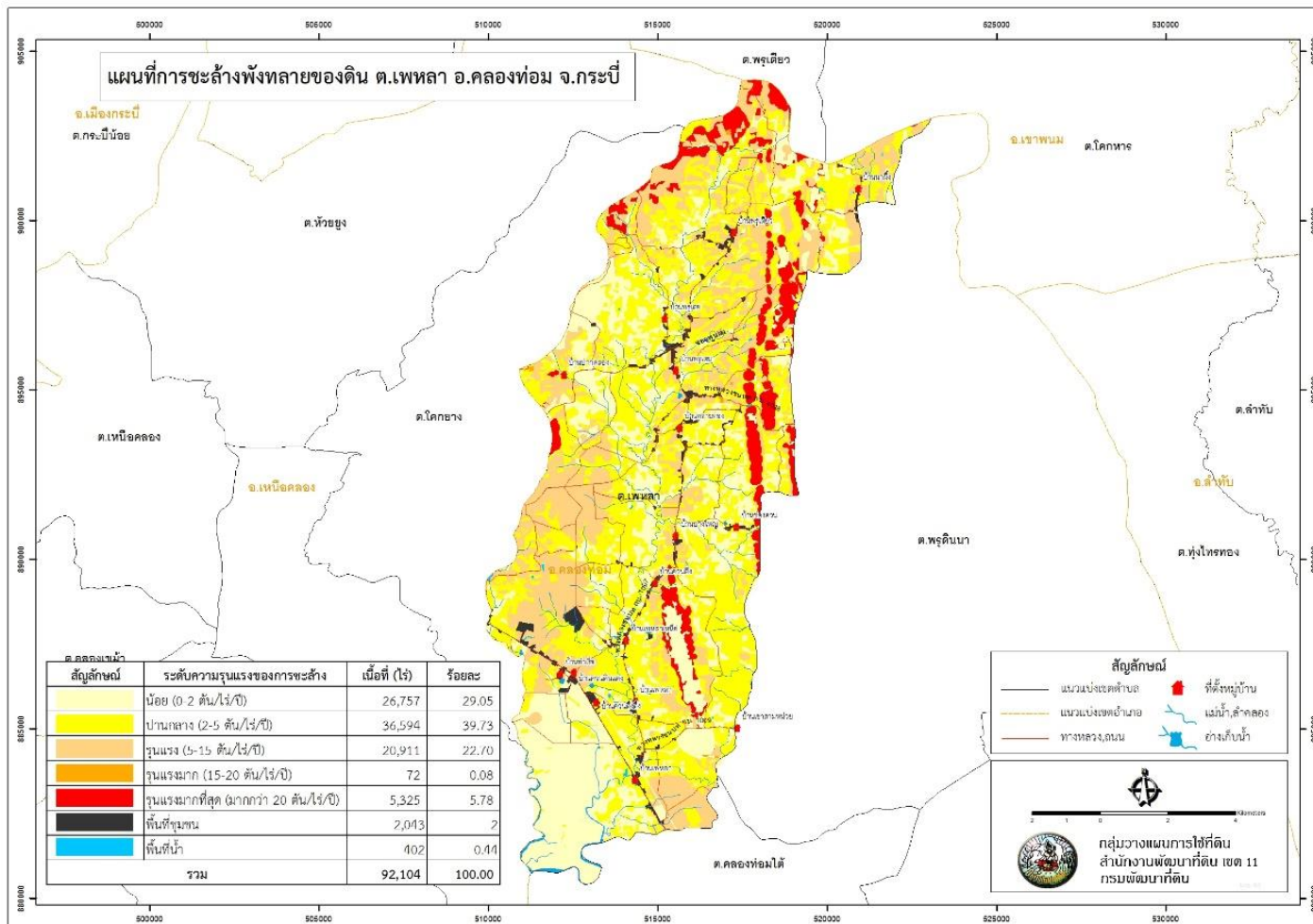
จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-5 และรูปที่ 3-8

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี)	26,757	26,757	29
ปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี)	36,594	36,594	40
รุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี)	20,911	20,911	23
รุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี)	72	72	0
รุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี)	5,325	5,325	6
พื้นที่ชุ่มชื้น	2,043	2,043	2
พื้นที่น้ำ	402	402	0
รวม		92,104	100

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 3-8 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลเพขลา คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน
- 4) การบุกรุกที่ดินของรัฐ

- 5) ผลผลิตการเกษตรลดลง
- 6) ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และองค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา มีความต้องการ 4 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) แก้ไขปัญหาผลผลิตตกต่ำ
- 4) ต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น การชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้

น้อย (0-2 ต้น/ไร่/ปี)	เนื้อที่	26,757	ไร่	(29.05)
ปานกลาง (2-5 ต้น/ไร่/ปี)	เนื้อที่	36,594	ไร่	(39.73)
รุนแรง (5-15 ต้น/ไร่/ปี)	เนื้อที่	20,911	ไร่	(22.7)
รุนแรงมาก (15-20 ต้น/ไร่/ปี)	เนื้อที่	72	ไร่	(0.08)
รุนแรงมากที่สุด (มากกว่า 20 ต้น/ไร่/ปี)	เนื้อที่	5,325	ไร่	(5.78)

เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

ในส่วนของคุณภาพของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลเพขลาพบว่า

ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ

จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

- 2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลเพขลา คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 30 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และรูปที่ 4-1) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะลงในเขตการใช้ที่ดิน อาจจะเป็นบ่อน้ำในไร่นาเพิ่มเติม หรือขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่

การที่พื้นที่การเกษตรขาดความชื้นในดินเร็วกว่าปกติหลังฝนทิ้งช่วงนั้น สาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง คือขาดอินทรีย์วัตถุในดินที่จะช่วยอุ้มน้ำไว้เพื่อการเติบโตของพืช

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนน้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

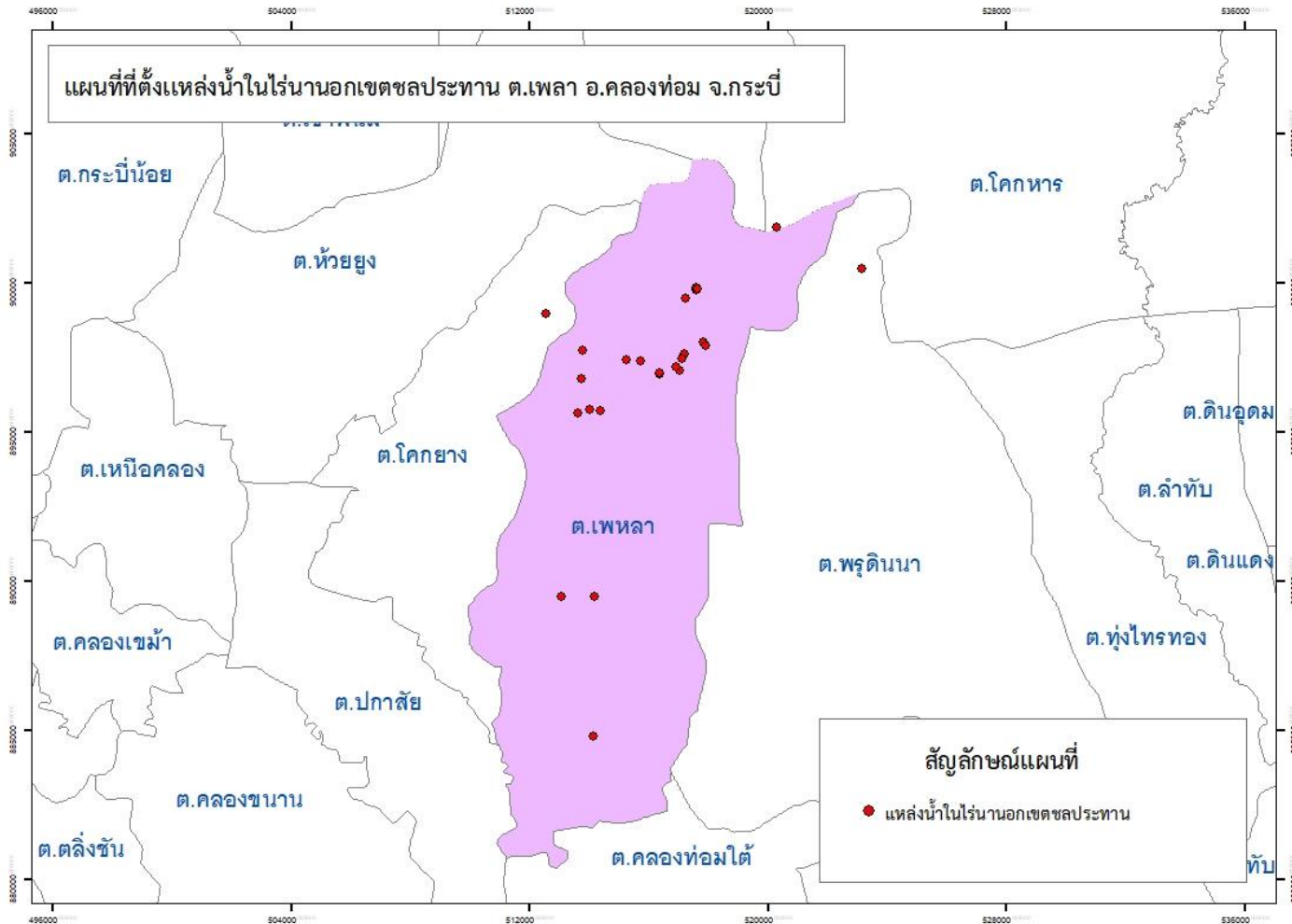
- 2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 2.1.1) โครงการขุดลอกคลองเพขลา 1 แห่ง

- 2.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
  - 2.2.1) โครงการสร้างระบบท่อส่งน้ำส่งพื้นที่การเกษตรจากฝายคลองเพขลา

- 2.3) การก่อสร้างฝาย
  - 2.3.1) โครงการสร้างฝายกั้นน้ำคลองเพขลา

การดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำดังกล่าวนี้จะมีรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2554	3
2555	4
2556	8
2562	1
2563	14

รูปที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลเพลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

3) กรณีความต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกินนั้น ควรจะเป็นภาระหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) และกรมป่าไม้ (ส.ท.ก.)

อนึ่งในกรณีของราษฎรที่ทำกินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.2562 เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 64 เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้ผู้ถือครองที่ดินอยู่สามารถทำกินต่อไปได้อีก 20 ปี ตามเงื่อนไขของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยมีรายละเอียดในภาคผนวกที่ 1

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมกับชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) ดินเสื่อมโทรม
- 1.2) น้ำขาดแคลน
- 1.3) การไร้กรรมสิทธิ์ที่ดิน
- 1.4) ผลผลิตตกต่ำ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) แก้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์
- 2.4) เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 6 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
- 3.4) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- 3.5) ราษฎรเรียกร้องสิทธิ์ในที่ดิน
- 3.6) ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ต้นเหินจากตะกอน
- 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.3) รายได้น้อย
- 4.4) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) คุ้รับน้ำขอบเขา

- 5.2) ป่อดักตะกอน
  - 5.3) ฝ่ายชะลอน้ำ
  - 5.4) คันดิน
  - 5.5) ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
  - 5.6) ปฏิรูปที่ดิน
  - 5.7) จัดที่ดินโดย คทช.
- พื้นที่ราบ
- 5.8) จัดรูปแบบแปลงนาลักษณะที่ 3
  - 5.9) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยหมัก
  - 5.10) บ่อน้ำไร่นานอกเขตชลประทาน
  - 5.11) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
  - 5.12) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชตรงตามความต้องการของตลาด และสถานะเศรษฐกิจ

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล ในรูปแบบเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ
  - (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-2

รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

พื้นที่ดอน

- 1) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา และปาล์มน้ำมัน
- 2) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มังคุด มะม่วง และทุเรียน

(รูปที่ 4-3)

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ชนิดพืช	บริเวณพื้นที่ดอน											
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน											
2. ไม้ผล	มังคุด มะม่วง ทุเรียน											

รูปที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน 12 ชุดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ มี 6 ชนิด ได้แก่ มะพร้าว ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา ทูเรียน มังคุด มะม่วง และพืชผัก

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด (ศันสนีย์ อรัญวาสี และคำรณ ไทรพิง, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA Ro-fl-sclA และRo-mw-sicIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) Bu-pic-sicIA และV-sIA สภาวะการหยั่งลึกรากพืช (r) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto-d-sIC Te-mw-sIB/d4c และTe-sIC/d4c ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) Bu-rb-pic-sicIA Fd-sIC Kh-sIB Km-sIB Km-sIC Lam-lA Lam-mw-lA Pto-vd-sIB Pto-vd-sIC Sd-fl-sIB Sd-fl-sIC Te-col-sIB Te-mw-sIB Te-sIA Te-sIB และVirb-sIA ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd-sID Sd-fl-sID การมีเกลือมากเกินไป (x) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tkt-rb-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่ Tkt-silA สภาวะการหยั่งลึกรากพืช (r) Pto-sIB Pto-sIC Pto-sID Pto-sIE Sw-sIB Te-mw-sIA/d3c Te-sIA/d3c Te-sIB/d3c และTe-sIC/d3c

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สภาวะการหยั่งลึก รากพืช (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto-Rg-slB Pto-Rg-slC และPto-Rg-slD ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ SC

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมมาก (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col Ro-fl และRo-mw

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lam-mw และ Te-mw สภาวะการหยั่งลึกรากพืช (r) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) Pto Te และ Sw ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) Bu-rb-pic Fd Kh Km Lam Pto-d Pto-vd Sd-fl Te-col Te และVirb ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) การมีเกลือมากเกินไป (x) Tkt-rb

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่ AC-spd,fl Bu-pic และ Vi สภาวะการหยั่งลึก รากพืช (r) Pto-Rg ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tkt ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน zSC

ไม้ผล (ทุเรียน มังคุด มะม่วง)

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) ได้แก่ Lam-mw Ro-mw และ Te-mw ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) สภาวะการหยั่งลึกรากพืช (r) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Te-mw ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารพืช (s) Bu-rb-pic-sic1A Fd-slC Kh-slB Km-slB Km-slC Lam-lA Lam-mw-lA Pto-vd-slB Pto-vd-slC Sd-fl-slB Sd-fl-slC Te-col-slB Te-mw-slB Te-slA Te-slB และVirb-slA ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd-slD Sd-fl-slD การมีเกลือมากเกินไป (x) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tkt-rb

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-spd,fl-clA Bu-

pic-sic1A และ Vi-s1A ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pto

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Tkt สภาวะการหยั่งลึกรากพืช (r) Pto-Rg ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e) ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน zSC

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

หน่วยแผนที่ดิน	ปาล์มน้ำมัน	ยางพารา	ทุเรียน	มังคุด	มะม่วง
AC-spd,fl-clA	S2o	S3o	S3o	S3o	S3o
AC-wd,col-slA	S1	S1	S2s	S2s	S2s
Bu-pic-sic1A	S2os	S3o	S3o	S3o	S3o
Bu-rb-pic-sic1A	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Fd-s1C	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Kh-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Km-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Km-slC	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Lam-1A	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Lam-mw-1A	S2s	S2os	S2os	S2os	S2os
Pto-Rg-slB	Nr	S3r	Nr	Nr	Nr
Pto-Rg-slC	Nr	S3r	Nr	Nr	Nr
Pto-Rg-slD	Nr	S3rew	Nr	Nr	Nr
Pto-d-slC	S2rs	S2s	S2s	S2s	S2s
Pto-slB	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Pto-slC	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Pto-slD	S3r	S2srew	S2sew	S2sew	S2sew
Pto-slE	S3r	S3ew	S3ew	S3ew	S3ew
Pto-vd-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pto-vd-slC	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Pto-vd-slD	S2sew	S2ew	S2sew	S2sew	S2sew
Ro-fl-sclA	S1	S1	S2s	S2s	S2s
Ro-mw-sic1A	S1	S1	S2os	S2os	S2os
Sd-fl-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Sd-fl-slC	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Sd-fl-slD	S2sew	S2ew	S2sew	S2sew	S2sew
Sw-slB	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Te-col-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

Te-mw-slA/d3c	S3r	S2osr	S2osr	S2osr	S2osr
Te-mw-slB	S2s	S2os	S2os	S2os	S2os
Te-mw-slB/d4c	S2rs	S2os	S2os	S2os	S2os
Te-slA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Te-slA/d3c	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Te-slB	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Te-slB/d3c	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Te-slC	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
Te-slC/d3c	S3r	S2sr	S2s	S2s	S2s
Te-slC/d4c	S2rs	S2s	S2s	S2s	S2s
Tkt-silA	S3o	No	No	No	No
Tkt-rb-silA	S2x	S2sx	S2sx	S2sx	S2sx
Vi-slA	S2os	S3o	S3o	S3o	S3o
Vi-rb-slA	S2s	S2s	S2s	S2s	S2s
zSC	New	New	New	New	New
zW	W	W	W	W	W
AC-spd,fl-clA	S2o	S3o	S3o	S3o	S3o
AC-wd,col-slA	S1	S1	S2s	S2s	S2s

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากตารางที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: r = ปริมาณน้ำฝน   s = เนื้อดิน   o = การระบายน้ำ   b = ความอิ่มตัวด้วยต่าง
 c = ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวก   m = ปริมาณอินทรีย์วัตถุ   p = ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์
 k = ปริมาณโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์   d = ความลึกของดิน   g = ความลาดชัน

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. 2560-2565	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง ยุทธศาสตร์ที่ 5 อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาลพิษหมอกควันอย่างยั่งยืน
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก (พ.ศ. 2561-2565)	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ ประเด็นการพัฒนาที่ 4 ดำรงทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย และการค้า การลงทุน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2562	ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการผลิตให้ได้มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าผลผลิต และส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาเกษตร และสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ (พ.ศ.2561-2564)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบเศรษฐกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12	ยุทธศาสตร์การพัฒน่องค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่	ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลเพขลาใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2562 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2562 ได้เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ได้กำหนดออกเป็น 5 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง และพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตพื้นที่ป่าไม้	15,484	16.81
2. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	70,466	76.5
2.1 เขตปลูกไม้ผล	10,023	10.88
1) เขตปลูกไม้ผล (ทุเรียน มังคุด มะม่วง)	10,023	10.88
2.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น	60,412	65.59
1) เขตปลูกยางพารา	27,025	29.34
2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	33,387	36.25
2.3 เขตปศุสัตว์	31	0.03
3. เขตป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย	3,939	4.28
4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,070	2.25
5. พื้นที่แหล่งน้ำ	145	0.16
รวม	92,104	100

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ 31,596 ไร่ หรือร้อยละ 50.71 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเขาขวาง ป่าโคกยางและป่าช่องบางเหียง ป่าเขาช่องเสียด ป่าเขากลม และป่าเขาช่องบางเหียง และป่าชายเลนคลองบางฝั่ง และป่าคลองพ้อ รวมไปถึงพื้นที่คงสภาพป่าแต่อยู่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือพื้นที่ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์แต่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่อื่นๆ เช่น ไม้ละเมาะ เป็นต้น ซึ่งเขตดังกล่าวเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของกลุ่มน้ำคลองเพขลา

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 26,340 ไร่ หรือร้อยละ 42.27 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1) เขตไม้ผล

1.1) เขตปลูกทุเรียน มีเนื้อที่ 5,023 ไร่ หรือร้อยละ 5.45 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ชุดดินคลองท่อม (Km) และชุดดินท่าแฉะ (Te) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นา
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของ

เกษตรกรรายย่อย

- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- สนับสนุนบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อทำการเกษตรผสมผสาน
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากรัฐราชการอื่นๆ

1) กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

1.2) เขตปลูกมังคุด มีเนื้อที่ 4,000 ไร่ หรือร้อยละ 4.34 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ชุดดินคลองท่อม (Km) และชุดดินท่าแฉะ (Te) ตามลำดับ

1.3) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ 1,000 ไร่ หรือร้อยละ 1.09 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ชุดดินคลองท่อม (Km) และชุดดินท่าแฉะ (Te) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- จัดสร้างแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อลดความเสี่ยงจากภาวะแล้ง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- สนับสนุนการสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยวิธีพืชและวิธีกล

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิตสูง และมีคุณภาพ
- 2) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น

2.1) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ 5,055 ไร่ หรือร้อยละ 8.11 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินคองหงษ์ (Kh) ชุดดินคลองท่อม (Km) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ชุดดินท่าแซะ (Te) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

อนึ่งหากเกษตรกรต้องการจะปรับเปลี่ยนยางพาราไปปลูกพืชชนิดอื่น ได้จัดทำทางเลือกไว้ให้ดังภาคผนวก 2

2.2) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ 5,055 ไร่ หรือร้อยละ 8.11 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินคอกหงษ์ (Kh) ชุดดินคลองท่อม (Km) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ชุดดินท่าแฉะ (Te) ชุดดินฝั่งแดง (Fd) และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินสูงในพื้นที่ลาดชัน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ให้ถูกต้องตามลักษณะดิน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมต์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน และกรมวิชาการเกษตร ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี ในการปลูกปาล์มน้ำมันคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

3) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 64 ไร่หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินคลองท่อม (Km) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) และ ชุดดินท่าแฉะ (Te) ตามลำดับ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่น เสียง และน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชน และพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

6.4.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ 3,337 ไร่ หรือร้อยละ 5.36 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสถานที่ที่เกิดจากการกิจกรรมของชุมชน (ที่ทิ้งขยะ) และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลเพขลา (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, 2561) ร่วมกับจากการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง เครื่องสูบน้ำด้วยไฟฟ้า เครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ระบบน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

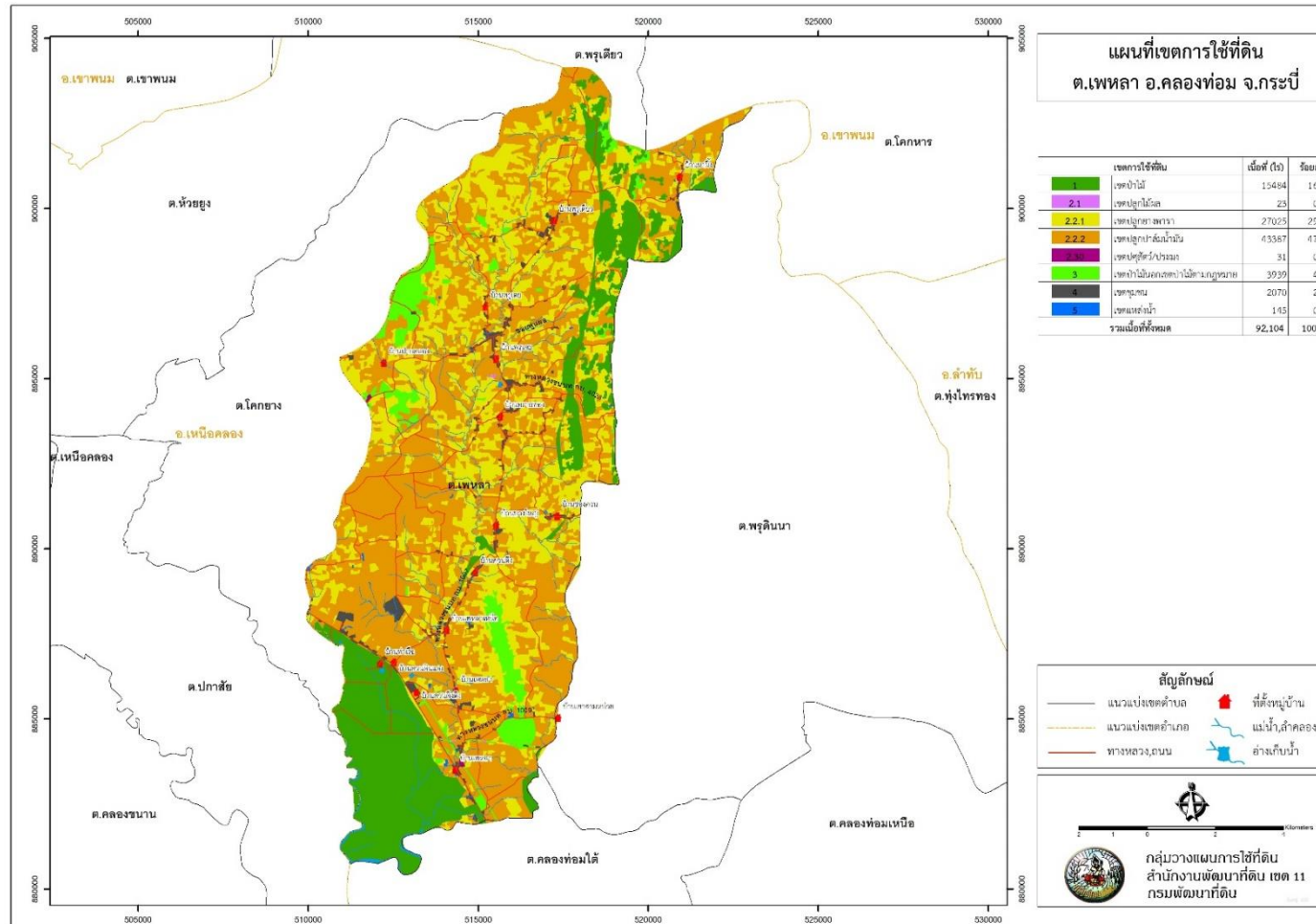
มีเนื้อที่ 906 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึงต่างๆ อ่างเก็บน้ำและบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านการเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

แหล่งน้ำในเขตนี้เป็นแหล่งน้ำที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันจะมีการพัฒนาแหล่งน้ำในระยะต่อไป โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 7 หัวข้อ 7.5 และ 7.6

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุก หมั่นขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ และระบบกระจายน้ำในพื้นที่ตำบล เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

แผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอลองท่อม จังหวัดกระบี่

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
	บริเวณพื้นที่ตอน												
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา ปาล์มน้ำมัน												
2. ไม้ผล	มังคุด มะม่วง ทุเรียน												

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์การบริหารตำบลเพขลา ให้แก้ไขปัญหารวม 3 ประการ คือ (1) การขุดลอกคลองเพขลา (2) สร้างฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างระบบส่งน้ำด้วยท่อ P.E. ในการแก้ปัญหาดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวทั้ง 3 ประการได้

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเพขลา ไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่ เสนอเป้าหมาย และงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ลุ่ม - ดอน
- 2) โครงการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 3) โครงการปรับปรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 4) โครงการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน
- 5) โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 6) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- 1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
  - 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 1.1.5) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
  - 1.1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
    - 1.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
  - 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
    - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
    - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
  - 2) เขตปลูกไม้ยืนต้น** มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
    - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
      - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
      - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
      - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
      - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
      - 2.1.5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
      - 2.1.6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
    - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
      - 2.2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
    - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
      - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
      - 2.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
  - 3) เขตปศุสัตว์** มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้
    - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
      - 3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (ตารางที่ 7-1)

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) **เขตปลูกไม้ผล** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตและหาตลาดรองรับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่)
- 1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง

(กรมการข้าว)

2) **เขตปลูกไม้ยืนต้น** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- 2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตและหาตลาดรองรับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่)
- 2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- 2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง

(กรมการข้าว)

3) **เขตปศุสัตว์** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกระบี่)

7.4.2 **พื้นที่แหล่งน้ำ** มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ขุดลอกคลองเพขลาสนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา)

(ตารางที่ 7-2)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลเพขลา ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 1 รายการ ดังนี้

7.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- 1) โครงการขุดลอกคลองเพขลา 1 แห่ง

7.5.2 การพัฒนาระบบส่งน้ำ

- 1) โครงการก่อสร้างท่อส่งน้ำ หมู่ 5 ,7 ,9

7.5.3 การก่อสร้างฝาย

- 1) ฝายเก็บน้ำถาวรคลองเพขลา หมู่ 7 ,9

ปัญหาของตำบลบ้านเพขลา ในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ ปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการถือครองที่ดินในเขตป่าไม้ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

ในกรณีของการขาดแคลนนํานั้น การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ จะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กัน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” จะต้องจัดทำพัฒนาที่ดินและน้ำไปด้วยกันเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการขุดลอก ก่อสร้างฝายกั้นน้ำ การขุดบ่อน้ำ การสร้างคลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2565 (ต.ค.-ธ.ค.2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ
สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำ พื้นที่ตอนบน หมู่ที่ 7, 9 และ 10 โดยเน้น 2
กิจกรรม คือ

- 1) การก่อสร้างพื้นที่กักเก็บน้ำ
- 2) การจัดระบบอนุรักษ์ดิน และน้ำ

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจ และออกแบบ

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 10,023 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 15,000 1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 175,000 1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 22,500 1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 50,000 1.5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์ 850,000 1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 15,000 2) การบริหารจัดการน้ำ 2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 304,500 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 1,200,000 3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน 3,500,000	

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 60,412 ไร่	1) การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์ 1.6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 2) การบริหารจัดการน้ำ 2.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	45,000 525,000 45,500 50,000 2,550,000 45,000 609,000 1,200,000 3,500,000
1.3 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 31 ไร่	1) การบริหารจัดการน้ำ 1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	20,300

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม 1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 10,023 ไร่	1) ใช้ตลาดนำการผลิตและหาตลาดรองรับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่) 2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 60,412 ไร่	1) ใช้ตลาดนำการผลิตและหาตลาดรองรับ (สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่) 2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) 3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
1.3 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 31 ไร่	1. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกระบี่)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 145 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (องค์การบริหารส่วนตำบลเพขลา)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลเพทลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	200	200	200	200	200	1,000	70,000	70,000	70,000	70,000	70,000	350,000	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	10	10	10	10	10	50	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พด.
	1.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืช ปุ๋ยสด	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีทาง การเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.
	1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโล ไมต์	ตัน	150	150	150	150	150	750	255,000	255,000	255,000	255,000	255,000	1,275,000	พด.
	1.6 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดิน กรด	ไร่	300	300	300	300	300	1,500	4,500	4,500	4,500	4,500	4,500	22,500	พด.

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2563	2564	2565	2566	2567		2563	2564	2565	2566	2567		
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	35	35	35	35	35	175	710,500	710,500	710,500	710,500	710,500	3,552,500	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,000,000	5,000,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	1,200,000	6,000,000	พด.
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ														
เขตพื้นที่เกษตรกรรม	4.1 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ลุ่ม-ดอน	ไร่	3,500	3,500	3,500	3,500	3,500	17,500	3,500,000	3,500,000	3,500,000	3,500,000	3,500,000	17,500,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.
- ADB. 2012. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2563. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2563)**. กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2563. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลเพลา ปี 2563**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **หมอดินอาสาตำบลเพลา ปี 2562**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2561**. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2563. **ภูมิอากาศจังหวัดกระบี่**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศกระบี่.pdf>, 26 สิงหาคม 2562.
- _____. 2562. **สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดกระบี่**. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลเพลา. 2560. **แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564)**. เทศบาลตำบลเพลา อำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. **บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล**. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. **ข้อมูลทรัพยากรดิน**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อริยวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด**.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนภาคใต้. 2561. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดใต้ฝั่งตะวันตก พ.ศ.2561-2565**. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกระบี่. 2562. **ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2562. **ยุทธศาสตร์จังหวัดกระบี่ พ.ศ. 2564**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. **ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. **แผนพัฒนาภาคใต้**. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562**. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่. 2561. **ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ (พ.ศ.2561-2564)**. ไฟล์ข้อมูล.

ภาคผนวกที่ 1

นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

นโยบายของรัฐในกรณีนี้เป็นไปตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
- (2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
- (3) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 30 มิถุนายน 2541
- (4) มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ¹

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้มีการช่วยเหลือประชาชนที่ทำการอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ตามบทบัญญัติมาตรา 64 ดังนี้

มาตรา 64 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช สืบสวนการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในอุทยานแห่งชาติโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้น เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในอุทยานแห่งชาติ ภายใต้กรอบมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการซึ่งจัดทำด้วยระบบภูมิสารสนเทศ หรือระบบอื่นซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกันแนบท้ายพระราชกฤษฎีกา และมีระยะเวลาการบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในการอนุรักษ์ ปันฟู ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกิน และมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

¹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไปทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือนำหรือปล่อยสัตว์ ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(2) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ²

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้ช่วยเหลือประชาชนที่ทำกินอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ตามความในบทบัญญัติมาตรา 121 ดังนี้

มาตรา 121 ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชสำรวจการถือครองที่ดินของประชาชนที่อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าแต่ละแห่งให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

เมื่อพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง และรัฐบาลมีแผนงานหรือนโยบายในการช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่มีการประกาศกำหนดมาก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติภายในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าโดยมิได้สิทธิในที่ดินนั้นเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาตามวรรคสองต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือบุคคลที่ไม่มีที่ดินทำกินและได้อยู่อาศัยหรือทำกินในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ภายใต้กรอบเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ หรือตามคำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 เรื่อง เพิ่มเติมหน่วยงานสำหรับการปราบปราม หยุดยั้งการบุกรุกทำลายทรัพยากร ป่าไม้และนโยบายการปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวในสถานการณ์ปัจจุบัน ลงวันที่ 17 มิถุนายน พุทธศักราช 2557 โดยต้องจัดให้มีแผนที่แสดงแนวเขตโครงการที่จะดำเนินการแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาและมีระยะเวลาบังคับใช้คราวละไม่เกินสี่ปี และอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาและคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนภายใต้โครงการที่จะดำเนินการ หน้าที่ของบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินในชุมชนในการอนุรักษ์ ป่าไม้ ดูแลรักษาสัตว์ป่า ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพภายในเขตพื้นที่ดำเนินโครงการ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอยู่อาศัยหรือทำกิน และการสิ้นสุดการอยู่อาศัยหรือทำกินและมาตรการในการกำกับดูแล การติดตาม และการประเมินผลการดำเนินโครงการ

² ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 71ก ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2562

ในกรณีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือทำกินได้ครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง หรือกระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมสภาพหรือเปลี่ยนแปลง สภาพพื้นที่ไปจากเดิม เก็บหา นำออกไป กระทำด้วยประการใดๆ ให้เป็นอันตราย หรือทำให้เสื่อมสภาพ ซึ่งสัตว์ป่า ไม้ ดิน หิน กรวด ทราย แร่ ปิโตรเลียม หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น หรือกระทำการอื่นใดอันส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์ หรือความหลากหลายทางชีวภาพ หรือนำหรือปล่อยสัตว์ในเขตพื้นที่โครงการตามพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นตามมาตรา นี้ หากการกระทำดังกล่าวเป็นไปเพื่อการดำรงชีพอย่างเป็นปกติสุข และได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแล้ว ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

(3) มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ วันที่ 30 มิถุนายน 2541

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ดังนี้

1. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้พิจารณาทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้แล้ว มีความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร ให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักร่วมกับหลักฐานอื่น และการกำหนดมาตรการการอยู่อาศัยในพื้นที่ป่าไม้ไม่ให้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม มติคณะกรรมการฯ โดยสรุปให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) พิจารณาปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 17 เมษายน 2540 วันที่ 22 เมษายน 2540 และวันที่ 29 เมษายน 2540 โดยให้ใช้แนวทางมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 22 เมษายน 2540 เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในภาพรวมทั้งประเทศเป็นฐานในการปรับปรุงและนำความเห็นของคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติไปประกอบการพิจารณาด้วย

2. คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติได้ประชุมเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2541 เกี่ยวกับเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ มีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้

โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ เพื่อเป็นการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ เป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

1.1 ป่าสงวนแห่งชาติ

1) พื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจที่เสื่อมสภาพ กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก.นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายรัฐบาล เมื่อปี พ.ศ. 2536 แล้วตั้งนั้นเพื่อให้นโยบายการปฏิรูปที่ดินของรัฐบาลสัมฤทธิ์ผลจึงให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้กรมป่าไม้ และ ส.ป.ก. ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยแนวทางปฏิบัติการกันพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติกลับคืนกรมป่าไม้ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2538 โดยเร่งรัดดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทุกป่าโดยเร็ว

(2) พื้นที่ที่ไม่สมควรนำไปปฏิรูปที่ดิน ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามหน้าที่และความรับผิดชอบ และเพื่อเปิดโอกาสให้ราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม ให้กรมป่าไม้พิจารณาตามความเหมาะสมจัดการพื้นที่ที่มีสภาพป่าแปลงเล็ก แปลงน้อย ในพื้นที่ราบและมีใช้เป็นพื้นที่ที่ควรสงวนรักษาไว้เพื่อคุ้มครองระบบนิเวศ และสภาพแปลงดังกล่าวจะต้องไม่ติดกับป่าผืนใหญ่ โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่และ ส.ป.ก. กรณีนี้ให้พิจารณาจัดทำเป็นพื้นที่ทดลองจัดการเป็นบางแห่งก่อน

(3) ให้ ส.ป.ก. นำผลการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงไปเร่งรัดกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เมื่อมีเขตปฏิรูปที่ดินแล้วให้ ส.ป.ก. เร่งรัดดำเนินการต่อไป และให้กำหนดเป็นเงื่อนไขการใช้ที่ดิน ส.ป.ก. ให้ราษฎรปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ กรณีเป็นพื้นที่ที่ติดกับเขตป่าไม้จะต้องปลูกไม้ผลและ/หรือไม้ยืนต้นเป็นแนวกันชน และให้นำเอาวิธีการจัดรูปแปลงที่ดินให้มีขนาดเหมาะสมเพื่อใช้แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินอยู่อาศัย/ทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ด้วย

2) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมตามผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ซึ่งกำหนดไว้ว่าเมื่อดำเนินการในพื้นที่ให้กรมป่าไม้ปรับแนวเขตได้ตามสภาพข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในภูมิประเทศ ผลจากการปรับแนวเขตให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) บริเวณพื้นที่ที่ปรับออกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ หากมีราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสม

(2) พื้นที่ที่ผ่านการตรวจสอบและมีความเหมาะสมที่จะกำหนดไว้เป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ ให้กรมป่าไม้กำหนดเป็นป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้จัดทำแนวเขตที่ชัดเจน และป้องกันดูแลคุ้มครองอย่างเข้มงวด ไม่ให้ราษฎรบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองอยู่อาศัยทำกิน หากมีการบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด

1.2 ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1, ชั้นที่ 2 และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน)

เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้กำหนดขึ้น เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่มีคุณค่าหายาก เพื่อการป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัยและการพังทลายของดิน รวมถึงตลอดถึงเพื่อประโยชน์ด้านการศึกษา วิจัย นันทนาการของประชาชนและความมั่นคงของชาติ ดังนี้

1) ยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรีไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2) ให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3) ให้กรมป่าไม้ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร (หากไม่มีให้ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม) ซึ่งถ่ายภาพพื้นที่นั้นไว้เป็นครั้งแรกหลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก

ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก และต้องพิจารณาร่วมกับพยานหลักฐานอื่น ซึ่งแสดงว่าได้มีการครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนวันสงวนหวงห้ามนั้นๆ ด้วย

4) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินมาก่อน ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัย/ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมายเพื่อให้ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกิน ตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลมคุกคามต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎรตามความเหมาะสมเพื่อให้หาที่อยู่อาศัย/ทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัย/ทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยในพื้นที่รองรับให้มีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ที่ราษฎรได้เคลื่อนย้ายออกไปแล้ว ให้ทำการปลูกฟื้นฟูสภาพป่าต่อไป

5) กรณีผลการตรวจพิสูจน์พบว่า ราษฎรอยู่อาศัย/ทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(1) ให้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อมการเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ให้เตรียมแผนการรองรับในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยสนับสนุนด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพทั้งในและนอกภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพิจารณารับรองสิทธิที่ดินตามระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และในระหว่างรอการเคลื่อนย้ายให้จัดระเบียบที่อยู่อาศัย/ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

6) การดำเนินการตาม 4) และ 5) จะต้องกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ให้เป็นไปในรูปแบบของการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และ/หรือสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

7) ให้ทุกส่วนราชการที่ดำเนินการพัฒนาพื้นที่สูง ทำการพัฒนาเฉพาะความ ต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพ

1.3 พื้นที่อื่นๆ ที่สงวนหรืออนุรักษ์ไว้เพื่อกิจการป่าไม้

กรณีที่มีราษฎรร้องเรียนเสนอปัญหาให้จังหวัดดำเนินการตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยให้มีทั้งฝ่ายราชการและราษฎรฝ่ายละเท่าๆ กัน การตรวจสอบข้อเท็จจริงให้พิสูจน์การอยู่อาศัยครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่ามีมาก่อนหรือไม่ ราษฎรเดือดร้อนอย่างไร เคยได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการมาแล้วหรือไม่ แล้วเสนอมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามมาตรการและแนวทางของแต่ละพื้นที่ที่เป็นปัญหา ทั้งนี้ ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบให้ความเป็นธรรมกับราษฎรให้มากที่สุด

2. ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่น ๆ

2.1 ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่และ/หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัย/ทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และ/หรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติกำกับดูแลให้หน่วยงานหรือคณะกรรมการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้ประสานการปฏิบัติกันอย่างสอดคล้องและมีเอกภาพ เพื่อความมีประสิทธิภาพ และสัมฤทธิ์ผลในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชาติ

2.3 ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย โดยจัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น อบต.หรือสภาตำบล และชุมชนเข้ามาร่วมดูแลรักษาสภาพป่าไม้มิให้มีการบุกรุกทำลาย หรือทำการใดๆ อันเป็นการกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและ/หรือสิ่งแวดล้อม

2.4 ให้กรมป่าไม้ดำเนินการตามแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระดับพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย แผนงาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกันพื้นที่ 2) ด้านการควบคุมพื้นที่ 3) ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านการติดตาม ประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการฯ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2.5 ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยมิชอบในพื้นที่ป่าไม้ ให้แล้วเสร็จเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

2.6 ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณแผ่นดินให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาในแต่ละประเภทพื้นที่ รวมถึงการดำเนินการแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยให้เสนอขอตั้งงบประมาณเป็นปีๆ ไป

(4) มติคณะรัฐมนตรีเรื่อง พื้นที่เป้าหมายและกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและ ทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท)

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 ลงมติว่า

1. เห็นชอบในหลักการตามกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

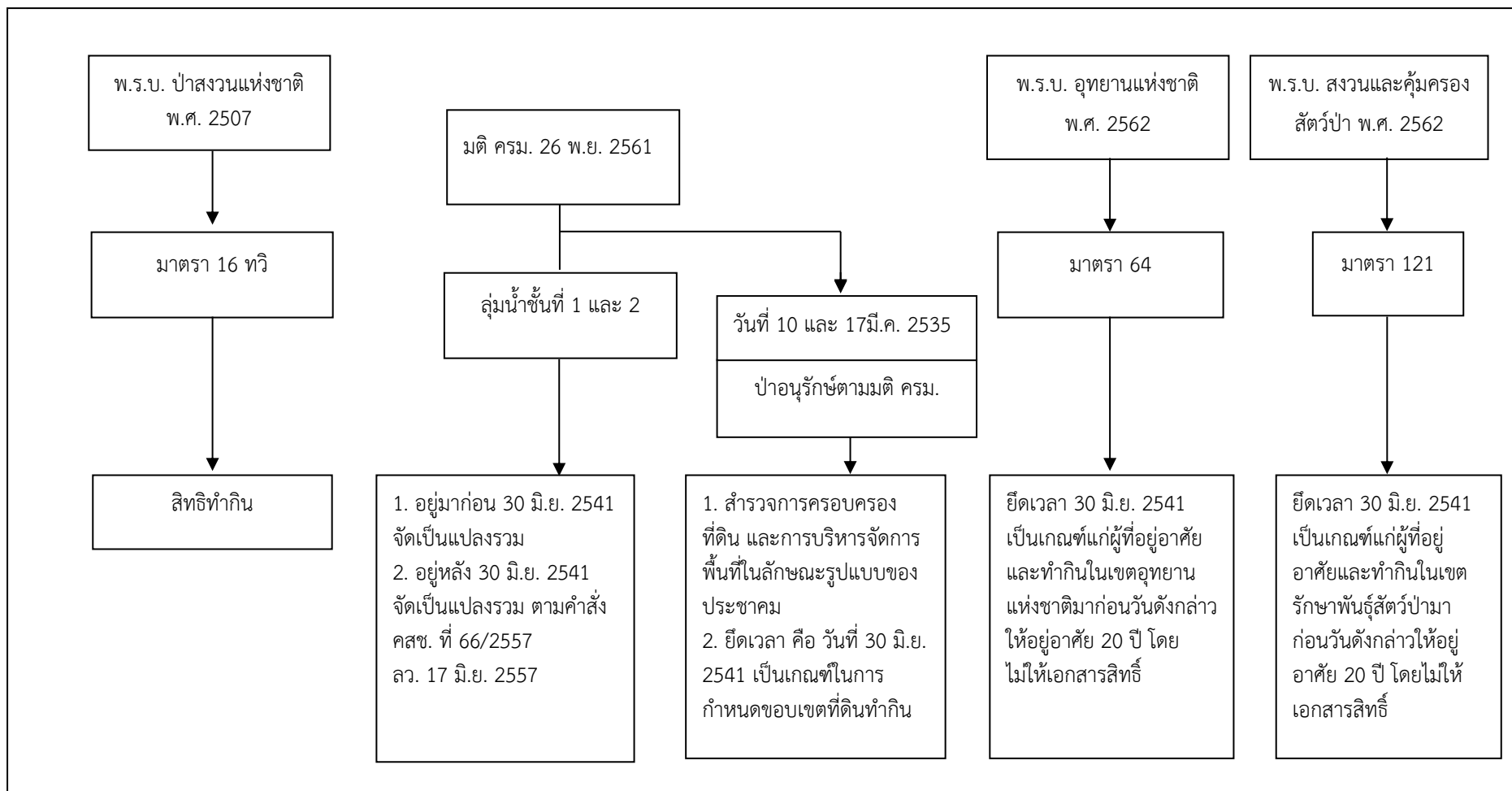
2. ในการดำเนินการตามกรอบมาตรการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้ (ทุกประเภท) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนทั่วไป ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน ถูกต้อง ตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตนารมณ์ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการจัดสรรที่ดินของแต่ละกลุ่มพื้นที่ รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและสิทธิของผู้ได้รับจัดสรรที่ดิน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งและข้อพิพาทในภายหลัง

3. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขการบุกรุกพื้นที่ป่าให้ชัดเจนและดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มเติมอีก

พื้นที่เป้าหมาย	กรอบมาตรการแก้ไขปัญหา
<p>กลุ่มที่ 1 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	อนุญาตให้ถูกต้องตามกฎหมาย โดยโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.)
<p>กลุ่มที่ 2 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3,4 และ 5 หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	อนุญาตให้อยู่อาศัยและทำกินแบบแปลงรวม โดยออกแบบการใช้พื้นที่ร่วมกันระหว่างชุมชน และหน่วยงานรัฐ โดยชุมชนต้องดูแลรักษาและใช้ประโยชน์พื้นที่ในลักษณะที่เกื้อกูลต่อการอนุรักษ์ ตามที่กำหนดร่วมกัน
<p>กลุ่มที่ 3 ชุมชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ 2 - ก่อน มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541และต้องปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการสงบแห่งชาติ ที่ 66/2557 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2557</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดระเบียบการใช้ที่ดินทำกิน และรับรองการอยู่อาศัยทำกินในลักษณะแปลงรวม กำกับควบคุมจัดการการใช้ที่ดินและป่าไม้ภายใต้การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ห้ามบุกรุกขยายพื้นที่ ฟื้นฟูสภาพป่าในรูปแบบการมีส่วนร่วม ส่งเสริมราษฎรปลูกป่า 3 อย่าง ใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ ควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมลดการชะล้างพังทลาย <p>วางแผนร่วมกับราษฎรและกรรมการหมู่บ้าน ประชาคม/ออกแบบ/คัดเลือกพันธุ์ไม้ตามแนวพระราชดำริปลูกป่า 3 อย่าง เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าโดยกรมป่าไม้จัดทำพันธุ์ไม้และให้ราษฎรเป็นผู้ดูแลต้นไม้ที่ปลูกและราษฎรใช้ประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์ที่ดินในระหว่างแถวของต้นไม้ได้ โดยราษฎรจะได้รับประโยชน์จากการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ที่ปลูกและพืชพื้นล่างด้วย</p>
<p>กลุ่มที่ 4 ชุมชนที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ - ก่อน มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 - หลัง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541</p>	<p>แนวทางการแก้ไขปัญหาดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์</p> <ol style="list-style-type: none"> หลักการจัดการพื้นที่ เพื่อให้คงเจตนารมณ์ของการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ ชุมชนที่จะได้รับการพิจารณาต้องเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม ไม่มีการจัดที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกพื้นที่ที่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ทำกินที่เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และเป็นการให้สิทธิทำกินมิให้เอกสารสิทธิ แนวทางการจัดการพื้นที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก คือ การสำรวจการครอบครองที่ดิน และการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้ได้ข้อตกลงแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในรูปแบบของการประชาคมของ

	<p>ชุมชน โดยมีคณะกรรมการ/คณะทำงาน ที่แต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด ดำเนินการ 2 ระดับ คือ</p> <p>2.1 คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่ เพื่อร่วมกับชุมชนในการสำรวจและบริหารจัดการพื้นที่ร่วมกัน</p> <p>2.2 คณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจการครอบครองที่ดินระดับนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ หรือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์สาขาเพื่อตรวจสอบผลการดำเนินการและแก้ไขปัญหาจากผลการดำเนินงานของคณะทำงานฯ ระดับพื้นที่ โดยนำผลการสำรวจตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 และการตรวจสอบผู้ครอบครองที่เป็นผู้ยากไร้ ผู้ที่มีรายได้น้อย และผู้ไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมนั้นๆ คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 66/2547 มาตรวจสอบร่วมกับราษฎร เพื่อจัดระเบียบการครอบครองที่ดิน และกำหนดให้เป็นเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์</p> <p>3.การดำเนินการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนในการพิจารณาอนุญาต เมื่อร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติพ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ..... ได้รับการพิจารณาเห็นชอบและมีผลใช้บังคับแล้ว โดยสามารถนำแนวเขตบริหารเพื่อการอนุรักษ์ มาจัดทำเป็นโครงการ/แผนงานเพื่อนำเสนอขออนุญาตใช้พื้นที่ได้ตามกฎหมายต่อไป</p>
<p>กลุ่มที่ 5</p> <p>ชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน</p> <ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และพื้นที่เกษตรกรรม - พื้นที่เมืองและสิ่งก่อสร้างถาวร	<p>1. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p> <p>1.1ดำเนินการจัดทำเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน พร้อมทั้งกับพื้นที่ดินส่วนที่อยู่ห่างจากทะเลไม่น้อยกว่า 100 เมตร และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากริมคลองไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน</p> <p>1.2ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการกำหนดอัตราและเรียกเก็บค่าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนในกรณีต่างๆ</p> <p>1.3 เสนอและรับฟังข้อคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด</p> <p>2. คณะทำงานสำรวจการครอบครองที่ดินระดับพื้นที่</p> <p>2.1 จัดประชุมชี้แจงราษฎรในพื้นที่เป้าหมายให้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานให้มีความถูกต้องตรงกันก่อนจะมีการดำเนินการขั้นตอนต่อไป</p> <p>2.2 สำรวจ ตรวจสอบและจัดทำแผนผัง การใช้ประโยชน์ที่ดินรายแปลง</p> <p>2.3 จัดทำขอบเขต แผนผัง บริเวณที่ยังคงสภาพเป็นป่าชายเลน</p> <p>3. คณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชายเลนที่มีการครอบครองทำประโยชน์</p> <p>3.1 จัดทำแผนบริหารจัดการและโครงการเพื่อการอนุญาต</p> <p>3.2 รับฟังความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาดและนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p> <p>3.3 นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบและยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี</p> <p>3.4 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการอนุญาตตามแผนบริหารจัดการพื้นที่และหลักเกณฑ์ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านบริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลน และป่าชายหาด และคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ</p>

รูปผนวกที่ 1-1 นโยบายของรัฐในการอนุญาตให้ราษฎรอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่ป่าไม้

ภาคผนวกที่ 2 ทางเลือกในการลดพื้นที่ปลูกยางพารา

สืบเนื่องจากยางพารามีราคาตกต่ำจึงได้เสนอทางเลือกในการปลูกพืชอื่นมาปลูกทดแทนยางพารา โดยมีพืชที่จะทดแทน รวม 6 ชนิด คือ

1. ไม้โตเร็ว
2. ไม้ไผ่
3. โกโก้
4. กาแฟ
5. สมุนไพร
6. ผักอินทรีย์

โดยมีรายละเอียดของไม้โตเร็วและไม้ไผ่ ดังนี้

1. ไม้โตเร็ว

หลังจากมีการยกเลิกสัมปทานป่าไม้ ในปี พ.ศ. 2532 แล้ว ประเทศไทยได้มีการนำเข้าไม้ท่อนไม้แปรรูปจากต่างประเทศมีมูลค่าสูงมาก ในปี 2561 ได้มีการนำเข้าไม้มีมูลค่า 18,039.79 ล้านบาท

ความเป็นได้ที่จะนำไม้โตเร็วมาปลูกทดแทนยางพารามีหลักการและเหตุผลดังต่อไปนี้

เมื่อเดือนมิถุนายน 2560 คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ลงนามความร่วมมือกับบริษัท JCS แห่งประเทศญี่ปุ่น เพื่อวิจัยและหาแนวทางการจัดการวัตถุดิบเชื้อเพลิงพลังงานจากไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวลในประเทศไทยในระยะยาวโดยมุ่งเน้น “การผลิตไม้โตเร็วเพื่อพลังงาน” และการจัดการสวนยางพาราแบบผสมผสาน ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระบบมาตรฐานการจัดการอย่างยั่งยืนโดยยึดแนวทางของ Forest Stewardship Council (FSC)

ความต้องการที่กำหนดไว้ในการลงนามความร่วมมือครั้งนี้ คือ “เชื้อเพลิงก้อนพลังงานอัดเม็ดหรือ Wood Pellet” เพื่อใช้ในโรงไฟฟ้าชีวมวล จำนวน 20 โรง แต่ละโรงมีกำลังผลิตไฟฟ้าขนาด 50 MW ที่ต้องใช้ Wood Pellet จากประเทศไทยไม่น้อยกว่าปีละ 5 ล้านตัน

(www.facebook.com/Kasetsart University/posts/10155493455447451)

ทั้งนี้ ได้ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ว่าได้มีการจัดตั้งโรงงานแห่งแรกในประเทศไทย คือ ที่จังหวัดพังงา มีกำลังผลิตประมาณ 700 ตันต่อวัน คาดว่า โรงงานนี้จะผลิตได้ประมาณ 250,000 ตันต่อปี และส่งออกได้ในปี พ.ศ. 2562 นอกจากนี้ยังมีบริษัทอื่นๆ อีกหลายบริษัทที่กำลังดำเนินการก่อสร้างโรงงาน เช่น บริษัทกัลป์ เอเนอจี ได้ก่อสร้างโรงงาน Wood Pellet จำนวน 3 โรง ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กระบี่ และชลบุรี

(www.ntbdays.com/kaset/2651)

กรณีของการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ร่วมมือกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการจัดหาวัตถุดิบจากเศษไม้ยางพาราและส่งเสริมการปลูกไม้โตเร็วเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงโรงไฟฟ้าชีวมวลของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยสนับสนุนให้เกษตรกรปลูก

ไม้โตเร็ว 5 ชนิด ได้แก่ กระจินณรงค์ กระจินเทพา กระจินยักษ์ สนประติพัทธ์ และยูคาลิปตัส ควบคู่ไปกับการทำสวนยาง

ทั้งนี้ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ให้ข้อมูลว่า ภาครัฐมีนโยบายปรับเปลี่ยนสัดส่วนการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนให้สูงขึ้นประกอบกับการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งตามแผนบูรณาการพลังงานระยะยาว พ.ศ. 2558-2579 (Thailand Integrated Energy Blueprint: TIEB) นั้น ได้กำหนดให้มีการพัฒนาโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยใช้เชื้อเพลิงชีวมวลจากพื้นที่ที่มีศักยภาพ

ส่วนการยางแห่งประเทศไทยนั้น ได้ให้ข้อมูลว่า “โรงไฟฟ้าชีวมวล นอกจากจะเป็นพลังงานทดแทนแล้วยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง และครอบครัว เพราะปัจจุบันตลาดมีความต้องการใช้ไม้ยางพารา และไม้ชนิดอื่นๆ สูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมพลังงานการปลูกไม้โตเร็วนั้นไม่ยาก สามารถปลูกได้พร้อมๆ กับการปลูกยางพารา และสามารถตัดขายได้ในช่วงระหว่างรอการเปิดกรีด” (กทย. และ กพผ. 2560: 1-2)

ต่อมาเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2561 ได้มีการสัมมนาเรื่อง “อุตสาหกรรมไม้เศรษฐกิจ ขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 สู่อุตสาหกรรมที่ยั่งยืน” ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์และแผนงานการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจแบบครบวงจร พ.ศ. 2561-2579 ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ 21 แผนงาน และ 67 โครงการ สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ มุ่งเน้นการปรับปรุงกฎหมาย บังคับปลูกพื้นที่ ส.ป.ก. พัฒนาหลักเกณฑ์รับเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดเตรียมพื้นที่รองรับการส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นเตรียมพื้นที่ปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนามาตรการทางการคลัง การเงิน และระบบตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจ เน้นลดหย่อนภาษี กองทุนไม้เศรษฐกิจ สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ บทบาทภาคเอกชนส่งเสริมปลูก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร และผู้ประกอบการไม้เศรษฐกิจ เน้นการรวมกลุ่มเกษตรกร ต้นแบบเกษตรกร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ผลักดันไม้เศรษฐกิจสู่อาชีพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การวิจัยและพัฒนา เทคโนโลยี และนวัตกรรมไม้เศรษฐกิจ เน้นการวิจัยพัฒนา พันธุ์ไม้ การจัดการสวนไม้ การใช้ประโยชน์ไม้ ภาควิชาสหประชาชาติ สวนยางพารา ไม้เศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารงานเพื่อส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านส่งเสริม อาชีพนักส่งเสริมไม้เศรษฐกิจ พัฒนาระบบการให้บริการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เน้นการพัฒนาระบบการรับรองป่าไม้ เตรียมความพร้อมองค์กรรับรอง อบรมเกษตรกร ผู้ประกอบการ เพื่อรับการตรวจรับรอง

ทั้งนี้ได้มีการระบุว่ามีมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมไม้มีมูลค่ามากกว่า 3 แสนล้านบาท

(www.facebook.com/greennewsagency/posts/1822782574461738)

เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเรื่อง “การขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า” โดยมีสาระสำคัญ คือ

1. เป้าหมายการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าร่วมกัน ดังนี้

1.1) เกิดชุมชนไม่มีค่า 20,000 ชุมชน ใน 10 ปี มีประชากร 2,600,000ครัวเรือน โดยปลูก ครัวเรือนละ 400 ต้น มีจำนวนต้นไม้ 1,040 ล้านต้น จะได้พื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น 26 ล้านไร่ ซึ่งจะเกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ 1,040,000 ล้านบาท

1.2) มีร่างกฎหมาย กฎ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการชุมชนไม่มีค่าเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์

2. วัตถุประสงค์

2.1) สร้างอาชีพที่ยั่งยืน มั่นคง ด้วยการทำให้ชุมชนไม่มีค่าบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่

2.2) เพิ่มพื้นที่ปลูกต้นไม้อย่างหลากหลายในพื้นที่ต่างๆ เช่น ในสวนยางพารา ในสวนปาล์ม ในสวนผลไม้ และบ้านเรือน ในหัวไร่ปลายนา และในพื้นที่ว่าง เป็นต้น

2.3) จัดทำร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนปลูกไม้มีค่าในที่ดินกรรมสิทธิ์ หรือที่ดินที่มีสิทธิ์ในการใช้ประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย

3. การดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ

3.1) สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่าโดยนำองค์ความรู้ด้านการวิจัยและนวัตกรรมที่มีอยู่ พร้อมทั้งให้มีการทำวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์ไม้มีค่าให้มีลักษณะเฉพาะที่สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเรื่องต่างๆ

3.2) กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไข และบริการวิชาการเรื่อง พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการปลูกและการตัดไม้ รวมทั้งสนับสนุนการคัดเลือก เพาะพันธุ์ไม้ และการขยายพันธุ์ไม้มีค่า รวมทั้งการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3.3) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง ความหลากหลายทางพันธุกรรม การดำเนินการขับเคลื่อนโครงการชุมชนไม่มีค่า รวมทั้งจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ โดยพัฒนาจากโครงการที่ดำเนินการอยู่เดิม

3.4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ดำเนินการจัดทำรายละเอียดเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้ และเรื่องการใช้ต้นไม้เป็นหลักประกัน รวมทั้งให้สินเชื่อในการจัดทำโรงเพาะชำแก่เกษตรกร

3.5) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการวางแผนและวิจัยเรื่องต้นไม้ที่ควรปลูกในแต่ละพื้นที่ และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.6) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเรื่อง กฎกระทรวงรองรับ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจพร้อมผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ประชาชนปลูกไม้ยืนต้นมูลค่าสูงในที่ดินกรรมสิทธิ์เพื่อการออมและสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

3.7) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ ประชาชน/ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน และการมีส่วนร่วม

ในการดูแลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ

3.8) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง ดำเนินการเสนอแนะนโยบายด้านเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง และมีศักยภาพในการแข่งขัน

3.9) สมาคมธนาคารไทย ดำเนินการเรื่อง ความเหมาะสมของการนำ “ไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ” เป็นหลักประกันทางธุรกิจกับธนาคาร

3.10) สมาคมธุรกิจไม้ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการรับซื้อไม้แปรรูป

3.11) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการเรื่อง การตลาดและส่งออกไม้แปรรูป และร่วมจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินมูลค่าไม้

3.12) กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดและกำกับดูแลมาตรฐานกระบวนการปลูกไม้มีค่า และพัฒนาระบบตรวจสอบพันธุ์ไม้

3.13) กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดการที่ดินเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการปลูก ศึกษา วิเคราะห์และจัดทำสำมะโนที่ดิน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้ที่ดิน

3.14) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและเครือข่ายชุมชนให้มีความพร้อมในการเพาะปลูก ให้คำปรึกษาในการดูแลรักษาต้นไม้ พร้อมทั้งศึกษาวิจัย และจดบันทึกต้นไม้

3.15) สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการนำมาตรฐานการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืน (มอก.14061) และมาตรฐานห่วงโซ่การควบคุมผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ (มอก.2861) ซึ่งเป็นมาตรฐานชาติประกาศโดยกระทรวงอุตสาหกรรม เข้าเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล PEFC (Program for the Endorsement of Forest Certification) เพื่อขยายการเข้าถึงตลาดการค้าไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้สู่ต่างประเทศ ซึ่งในการรับรองดังกล่าวนี้ยังครอบคลุมไปถึงการรับรองการจัดการสวนป่าไม้เศรษฐกิจอย่างยั่งยืนแบบกลุ่ม อันจะช่วยเพิ่มศักยภาพ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อยในโครงการชุมชน ไม้มีค่าได้เข้าสู่การส่งออกไม้ได้อีกทางด้วย

เพื่อรองรับการดำเนินงานตามมติดังกล่าว ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ.2562 ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอน 50ก ลงวันที่ 16 เมษายน 2562 โดยมีบทบัญญัติมาตรา 4 บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา 4 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557

และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่าไม่เป็นไม้หวงห้าม”

การลงทุนปลูกสร้างสวนป่า

สวนปลูกป่าภาคเอกชน สำนักส่งเสริมการปลูกป่า ได้ให้ข้อมูล การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสวนป่า

(กรมป่าไม้, http://forestinfo.forest.go.th/pfd/km2-1.aspx#km21_5)

การลงทุนในการปลูกสวนป่าทั้งของภาครัฐและเอกชนมีค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ การบำรุงดูแลรักษา สภาพและขนาดของพื้นที่ ค่าจ้างแรงงานในแต่ละท้องถิ่น โดยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 5,000-30,000 บาทต่อไร่ เป็นค่าใช้จ่ายในการสำรวจรังวัดพื้นที่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่าหลัก ค่าปักหลัก ค่ากล้าไม้ ค่าปลูกและปลูกซ่อม ค่ากำจัดวัชพืช ค่าปุ๋ย ค่าใส่ปุ๋ย ค่าป้องกันไฟ ค่าไถพรวน ค่าตัดฟัน ค่าลิดกิ่ง และค่าขนส่ง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-3 ปีแรก หลังจากนั้นค่าใช้จ่ายจะน้อยลง และการบำรุงดูแลรักษาก็จะน้อยลงด้วย ซึ่งสามารถปล่อยให้ต้นไม้เติบโตตามธรรมชาติได้ ในด้านผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุน ได้แก่ รายได้จากการทำไม้ออก และรายได้จากการจำหน่ายไม้ที่ตัดขาย ระยะการลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา ที่รอบตัดฟันต่างๆ ดังแสดงในตารางผนวกที่ 2-1

ตารางผนวกที่ 2-1 การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกสัก ยูคาลิปตัส และกระถินเทพา

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทน สุทธิ (บาท/ไร่)
สัก	15	3x3	178	11,125	182,697	171,572
	30	2x4	200	29,100	1,293,502	1,264,402
ยูคาลิปตัส	5	2x2	400	8,027	16,296	8,269
		2x3	266	7,541.88	16,236	8,694.52
		3x3	178	7,375.84	16,932	9,556.16
กระถินเทพา	5	2x3	266	7,389	12,060	4,671
		1x4	400	7,937	12,330	4,393
	8	2x2	400	10,192	17,208	7,016
		2x3	266	10,337	19,431	9,094
		2x4	200	12,949	29,673	16,725

2. การปลูกไม้

การลงทุนและผลตอบแทนการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ มีรอบตัดฟัน 12 ปี ระยะปลูก 4x5 เมตร (80 กอต่อไร่) ได้มีการศึกษาค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกไม้เลื้อยพบมีการบำรุงดูแลให้น้ำ ใส่ปุ๋ย การตัดแต่งกิ่งและลำ ซึ่งค่าใช้จ่ายของผู้ปลูกไม้มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการผลิตหน่อหรือลำ ขนาดของพื้นที่ การจัดการและแรงงาน การปลูกในพื้นที่ขนาดเล็ก 1-3 ไร่ ถ้าผู้ปลูกสามารถดำเนินการได้ ภายในครอบครัวสามารถทำให้ต้นทุนลดน้อยลง สำหรับพื้นที่ขนาดกลางค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้น เนื่องจากต้องจ้างแรงงานในการดำเนินงาน สำหรับกล้าไม้ผู้ปลูกควรเริ่มปลูกจำนวนน้อยก่อนแล้วค่อยขยายพันธุ์ จากพื้นที่ของตนเอง จะช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการลงทุน

การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อและลำ โดยทั่วไปไม้เลื้อยผลผลิตหน่อไม้ ตั้งแต่ 50-300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อเดือน ขึ้นอยู่กับชนิด พื้นที่ การให้น้ำ ซึ่งหน่อไม้จะมีราคาตั้งแต่ 5-20 บาทต่อกิโลกรัม โดยในช่วงฤดูฝนราคาหน่อไม้จะตกต่ำ อย่างไรก็ตาม การปลูกไม้เพื่อการผลิตหน่อต้องมีการจัดการแต่งกอตัดลำแก่ออก ปริมาณการตัดลำขึ้นกับขนาดกอและอายุ ตั้งแต่ 3-10 ลำต่อกอ ราคาลำตั้งแต่ 1-25 บาท ขึ้นอยู่กับขนาดของลำ การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลิตลำและหน่อในตารางผนวกที่ 2-2

จากการปลูกไม้เลื้อยจะเริ่มให้ผลผลิตหน่อตั้งแต่ปีที่ 2 และผลผลิตลำตั้งแต่ปีที่ 3 จนกระทั่งถึงปีที่ 12 รวมรายได้จากการขายลำและหน่อทั้งสิ้น 239,200 บาทต่อไร่ ซึ่งมีค่าใช้จ่ายในการปลูกและดูแลรักษา ได้แก่ ค่าเตรียมพื้นที่ ค่ากิ่งพันธุ์ (กล้าไม้) ค่าจ้างปลูก ค่าใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืช ป้องกันไฟ ระบบน้ำ และการให้น้ำ ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 115,160 บาทต่อไร่ เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วจะคงเหลือกำไร 124,040 บาทต่อไร่ต่อ 1 รอบตัดฟัน รายละเอียดปรากฏในตารางผนวกที่ 2-3

ตารางผนวกที่ 2-2 การลงทุนและผลตอบแทนของการปลูกไม้เลื้อย

ชนิดไม้	รอบตัดฟัน (ปี)	ระยะปลูก (เมตรxเมตร)	ต้น/ไร่	การลงทุน (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่)
ไม้เลื้อย	12	4X5	80	115,160	239,200	124,040

ตารางผนวกที่ 2-3 การประเมินรายได้จากการปลูกไม้เลื้อยเพื่อผลผลิตลำและหน่อ

ปีที่	ผลผลิตและรายได้ลำ				ผลผลิตและรายได้หน่อ	
	ผลผลิตลำ		ราคาลำ (บาทต่อปี)	รายได้ลำ (บาทต่อปี)	ผลผลิตหน่อ (กก./ปี)	รายได้ (บาทต่อไร่)
	ลำ/กอ/ปี	ลำ/ไร่/ปี				
1	-	-	-	-	-	-
2	-	-	-	-	480	5,280
3	2	160	6	960	720	7,920
4	3	240	7	1,680	960	10,560
5	4	320	8	2,560	1,200	13,200
6	5	400	9	3,600	1,440	15,840
7	6	480	10	4,800	1,680	18,480
8	6	480	11	5,280	1,920	21,120
9	7	560	12	6,720	2,160	23,760
10	7	560	12	6,720	2,400	26,400
11	6	480	12	5,760	2,400	26,400
12	6	480	12	5,760	2,400	26,400

“กรณีพืชทางเลือกอื่นๆ ให้มีการทบทวนเช่นเดียวกัน โดยให้ยึด “การตลาด” หรือการจำหน่ายเป็นสำคัญ”

คณะผู้จัดทำ

นายภิญโญ	สุวรรณชนะ
นางเจตณี	บัวเฟียน
นายประสิทธิ์	แสงภักดี
นายประมุข	ถิ่นใหญ่
นายอุชุกร	พรหมมานนท์